

TORSDAG 47 NOVEMBER. NR 47/2018

Besvikelse
över vikarieval
i Matteus

Sidan 9

Bröderna
gör sånger
de vuxit med

Sidan 12

Lisa Enckell
redo att bli
biskop i Borgå

Sidan 3

I väntan på jul

Sidan 2

► **DENNA VECKA:** LOKALA INSIDOR TILL HELSINGFORS. INSTICK TILL KORSHOLM.

De här styr din församling i fyra år

Församlingsvalet visar att det krävs nytänk och hårt jobb för att öka valdeltagandet.

Sidan 4

Byarna starka i nybildad östnyländsk församling

Sidan 6

Vandavinnare vill lägga maktkampen bakom sig

Sidan 8

Studielivet finns utanför skolsalen

Sidan 10

Ny lista tog storslam i Närpes

Sidan 7

LEDARE MAY WIKSTRÖM

Puh, grattis och lycka till!

VALSÖNDAGEN kom och gick. Det är dags att summera församlingsvalet år 2018. Samtidigt pustar valmaskineriet och församlingarna ut. Nu är det fyra år tills nästa pårs. Det är nämligen en hel del slit med att ordna ett val där totalt 8 300 förtroendeplatser ska fyllas. Vad blev då lönen för mödan? Enligt de preliminära siffrorna gick närmare en halv miljon finländare till valurnorna, i förhandsröstning och på valdagen. I Borgå stift röstade drygt 24 000 personer. Liksom tidigare år placerar sig finlandssvenskarna rätt snyggt som trea i jämförelsen mellan stiftet, med ett valdeltagande på 16 procent mot 14,3 i hela landet.

SOM HELHET är valet något av en mardröm att sammanfatta. Å ena sidan sneglar man på väljarstatistik och siffror och jämför procent med tidigare valår. Å andra sidan är andra faktorer omätbara, som till exempel sänjvalen – som Borgå stift också av tradition haft många av under historien. Hur mäta aktiviteten i ett val som aldrig ordnades? Hur bedömer man att sex av stiftets församlingar ordnade sänjval trots att deras medlemmar röstat rätt hyfsat i det två tidigare? Av stiftets 53 församlingar höll nu 41 val. Det är svårt att mäta församlingsdemokratiet i ett medeltal där alla kurvor har rätats ut så att siffran egentligen inte träffar helt rätt i en enda församlings verklighet. Någon slags jämförelse försöker vi göra ändå. Trots de erövrade bråkdelsprocentenheterna sedan förra valet, är det med ett par undantag de stora församlingarna i Borgå stift som får kämpa hårt för att få väljarna på fötter. Även om de gör ett gott jobb tvingas stadsförsamlingar och sammanslagna församlingar oftast knoppa av någon procentenhet jämfört med tidigare valår. Den här gången är tappet markant i Kristinestads och Vasa svenska församlingar. Där sjönk valdeltagandet med drygt fyra respektive närmare två procentenheter. I Vasa landade valdeltagandet på 10,4.

DEN LOKALA faktorn i församlingsvalet betyder ändå allt. Det behövs bara det där ”något” som driver fram aktiviteten. I Närpes handlade det om ”Ulla-Majs lista”. När veteranpolitikern Wideroos gav sig in valet med en lista som hoppas på förändring i församlingslivet satte hon fart på hela bygden och ökade aktiviteten med över 7 procentenheter. Valet fick var femte Närpesbo på fötter. I en helt nystöpt församling – Agricola svenska – är valet en naturlig tävlan om maktfördelningen mellan byarna och staden och det återspeglas i ett deltagande på 19,8. I Esse, som hade ett dipp i aktiviteten i förra valet, tycks invånarna ha gett sig på att få upp siffrorna i samma exceptionella klass som förut. Där röstade nu nästan varannan Essebo, precis som i valet 2010.

DET ÄR spretigt och brokigt. Någonstans har gamla konstellationer sprängts. Någonstans har församlingen lyckligt gått till val efter upprepade sänjval. Det finns flera valdrottningar – i Petrus, Närpes, Esbo, Åbo och Vörå, med imponerande personliga röstantal. Det finns en rad knegare, som troget fortsätter. Ett är säkert: Jobbet de hugger i med är just så här mångfasetterat som liv och församlingar är. Gratulerar, församlingar och invalda! Alla behövs ni.

May Wikström är chefredaktör för Kyrkpressen.

PROFILEN: ARJA SAIJONMAA

”Det är något jag aldrig glömmer hur damerna kom dit i kylan i silkes-skjortor, med liten väska och en plunta i bakfickan.”

Du måste ingenting

Arja Saijonmaa har blivit överkänslig för ensamheten kring jul. Hon älskar jultraditioner och gemenskap – men julmyset ska inte bara handla om att ha familj. – Du får skapa din jul själv. Det bästa med julen kan vara tiden då du väntar på jul.

TEXT OCH FOTO: **SOFIA TORVALDS**

Arja Saijonmaas första julminne: Hon går över kullerstenarna i kyrkparken hemma i S:t Michel, på väg till julkyrkan. – Det var mycket kallt, allt var vitt, stjärnorna glittrade och det var frostigt. Träden var stora och vita. Och sedan den traditionella julen hemma hos mormor och morfar med all julmat, med äldre kusiner och alla tanter och farbröder. – Och de frågade: Har du varit snäll? Julen var också chock och rädsla för mig. På julafton gick jag från mamma till pappa till mormor och morfar och frågade: Vad ska jag säga, vad ska jag säga? Kan jag säga att jag har varit snäll? Ska jag säga ”ibland”? Eller ”kanske”? Hjärtat bankade. Vad händer med oss när julen närmar sig? Jo, vi återupplever vår barndom. – Men att återskapa brukar gå åt pipan. Vi vet alla att julen är den värsta tiden för polisen och vid akuten.

Stäng inte in er!

När hon var liten tyckte hon det var fruktansvärt tråkigt att allt bara stängde när det blev jul. Inte en kotte på gatan, inget var öppet. – Och familjerna stänger in sig i sin egen förträfflighet. Det blir en välmående, egoistisk jul. Jag lärde mig småningom att julen behöver vara öppen för alla. När hon var ung och vild och ledde Studentteatern ordnade hon jul för

hemlösa, för lösdrivare.

– Det var kallt ute och de stod i kö. På kvällen hade vi fest i studenthusets festsal, vi bjöd på te och knäckebröd och underhållning och sång. Det är något jag aldrig glömmer – hur damerna kom dit i kylan i silkesskjortor, med liten väska och en plunta i bakfickan. Det luktade urin, sprit och parfym. När jag sjöng klättrade de upp på scen och ropade: Vi vill också sjunga! Men att hon inte kom hem för att fira jul var en obeskrivlig katastrof. – Det var illa, det var som en revolution, den värsta protest jag någonsin gjort. Jag var en snäll flicka – men mot vem? Alkisarna eller föräldrarna? Som artist är hon oftast den som står på scen när andra firar. Det finns en ensamhet i det, en sorts klarsyn. – Tiden före jul är en tid av firmafester och fylleri, en tid då äktenskap kraschar och folk är otrogna. Man ramlar hem på julaftonen och det är som en bomb som är redo att brisera.

Känslig för ensamheten

Arja Saijonmaa har blivit överkänslig för ensamheten kring jul. – Fester i det protestantiska samhället ställer ensamheten i fokus. De sätter människor mot väggen och ställer allt på sin spets: har du barn eller inte? Jag märker hur ensamma folk är. Det är ingen katastrof att vara ensam på julen.

– Tänd ett ljus! Och njut av tiden före jul. När åren går blir julafton allt mindre viktig för mig. Jag får min jullängtan tillfredsställd genom att sjunga inför julen. I år har hon flyttat sitt ”julande” – sin julturné – till Finland. Hon testar hur det går att ordna julkonserter på svenska i Finland. – Julturnéerna har blivit allt viktigare för mig, för då får jag frossa i julen. Mitt ”julande” började när jag förälskade mig i *O helga natt*. Den har blivit lite av en hit för mig i Sverige. Jag är kontraalt och jag sjunger den i samma tonart som **Jussi Björling**. De flesta kvinnor som sjunger *O helga natt* är sopraner. Men när jag sjunger i Björlings tonart får jag kraft. Det blir

KYRKPRESSEN REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör May Wikström tfn 040 153 0313 may.wikstrom@kyrkpressen.fi	tfn 040 831 3599 Redaktörer e-post: fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi Ulrika Hansson tfn 040 831 6322 Christa Mickelsson (tjänstledig) Johan Sandberg (Österbotten) tfn 040 831 3599 Nicklas Storbjörk tfn 040 831 6545 Sofia Torvalds tfn 040 831 6748	Emelie Wikblad tfn 040 831 6836 Webbredaktör: webred@kyrkpressen.fi Layout: Malin Aho tfn 040 831 6902
Redaktionen i Helsingfors Sandvikskajen 13 00180 Helsingfors tfn (09) 612 615 49/ 040 831 6545 redaktionen@kyrkpressen.fi		Utgivare: Fontana Media Ab Bank: Danske Bank IBAN: FI34 80001301158540 BIC: DABAFIHH
Redaktionen i Österbotten Norrmalmsgatan 21 A, 68600 Jakobstad		Paradbild: Sara Bondegård Tryck: Botnia Print, Karleby

ADRESSREGISTER

Därför får du Kp som adresserad post
Kyrkpressen adressuppgifter kommer från församlingarna, som för register över sina medlemmar. Adressuppgifterna används enbart för att skicka ut tidningen. Hanteringen av registret sker i enlighet med den europeiska dataskyddsförordningen (GDPR). Kyrkpressen sänds till alla hem i församlingar som prenumererar på den till sina medlems-hushåll. Den är en hälsning från den församling och kyrka du tillhör. Kontakta din församling för adressändringar eller om du inte vill ha Kp. Privata prenumeranter kontaktar Kyrkpressen.

KYRKPRESSEN ANNONS

Annonseredaktör:
Erika Rönngård
tfn 040 831 6614,
annons@kyrkpressen.fi
Annonsspriser:
Färg 2,05 €/spmm
Svart-vit 1,65 €/spmm
+ **Moms 24%**
Radannonser:
4,50 €/rad inkl. moms.
Familjeannonser:
1 €/spmm inkl. moms.
Lämna in din annons på kyrkpressen.fi helt utan extra kostnad.
För familje- och radannonser per telefon, mejl eller post tillkommer 5 euro i serviceavgift. Annonss-deadline torsdagar klockan 12 veckan före utgivning.
Annonsförsäljning:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi
Ludvig Andersson,
tfn 044 050 3020,
Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
eller 0500 924 528,
Prenumerationspriser: Finland & Norden 65 €. Utlandet 84 €
ISSN 0356-1275

en halleluja-stund för mig.

När hon var ung sångare tyckte hon det var pinsamt att börja ”jula sig” – det var sådant man gjorde när man var gammal och slut som artist. Men när hon med åren själv blivit julsångs-artist dras hon till värmen och gemenskapen vid julkonserterna.

– Den finska julsångstraditionen är helt egenartad. Den har jag försökt förmedla till andra länder: Här har vi Sielbius och Topelius! Vi har stora kompositörer som alla skrivit julsånger som det finska folket älskar.

En av hennes favoriter är *Giv mig ej glans* – hennes pappas favoritjulsång. Han brukade be om att få höra den, och sedan sa han med eftertryck: Det här är världens vackraste julsång.

ARJA SAIJONMAA är en ritualmänniska. – Jag är den som alltid vill äta samma julmat och klä grannen med samma gamla pynt. Men med åren har jag lärt mig att det också kan vara bra att bryta sina mönster.

– Även om jag sjunger på svenska och sången ursprungligen är skriven till svensk text av Topelius måste jag – för pappas skull! – sjunga den första versen på finska: *En etsi valtaa, loistoa*.

Slopa allt du ”måste”

I december flänger hon från land till land och sjunger. Från Johanneskyrkan i Helsingfors till Visby, sedan till Oslo, till den vidunderliga kyrkan på Holmenkollen, och sedan till Kimito och Borgå.

– När det är julafton kan jag lova att jag *inte* kommer att sjunga julsånger vid grannen, säger hon och skrattar.

Nej, när det blir jul kommer hon att söka sig till sin egen frid och fira med vänner i Paris.

– Jag är ju en ensam människa på det viset att jag är utan familj. Jag har en stor släkt men jag vill inte vara där som ett bihang.

I Paris är allt öppet på julafton och folk går ut.

– Där jag bor finns en härlig julmarknad och jag kan prata med människor och dricka glögg och gå i midnattsmässa.

Hon vill inspirera till att fira jul på många olika sätt, på olika ställen, vara kreativ. Den bästa julfriden infaller kanske före jul, i en kyrka, vid en julkonsert.

– Du måste ingenting som vuxen! Det är en sak du måste – om du har barn är det din plikt att ge dem en god jul och en lycklig barndom. Men resten – du måste ingenting!

ARJA SAIJONMAA

VÄXTE UPP I S:T MICHEL. FARFAR HETTE AUGUST PETTER SAHLSTEN OCH VAR PROFESSOR I KLASSISK GREKISKA, LATIN OCH SVENSKA. BYTTE SENARE NAMN OCH HEMSPRÅK.

BOR I STOCKHOLM, PARIS OCH HELSINGFORS.

AKTUELL MED JULTURNÉ I SVENSK-FINLAND. UPPTRÄDER I DECEMBER I HELSINGFORS, BORGÅ OCH KIMITO. BILJETTER PÅ LIPPU.FI.

Lisa Enckell kandiderar i biskopsvalet

BISKPSVAL. Lisa Enckell, präst som tidigare jobbat som sjukhuspräst och missionär, ställer upp i biskopsvalet i Borgå stift. En valmansförening för henne håller på att bildas.

Lisa Enckell jobbar nu som journalist med radioprogrammet *Kuusi kuva* på Yle Asia.

– Tio år som redaktör på Yle har utvecklat mig att se

på tron, livet och kyrkliga frågor ur många perspektiv. I en brobygggarroll är det viktigt att formulera sammanhang, också de svåra, så att man kan se det gemensamma och stärka dialogen, säger hon.

Hon ser det som en fördel för kyrkan att också det kvinnliga narrativet kommer synligt fram.

Ombud för valmansför-

LISA ENCKELL. FOTO: VOLKAN AKIN

eningen är chefen för familjerådgivningscentralen Raseborg, pastor och psykoterapeut **Ann-Sofi Storbäck**.

Enckell är den andra kandidaten som offentliggörs. Tidigare har kyrkoherden i Väståbolands svenska församling **Harry S Backström** meddelat om sin kandidatur.

Var dag är en sällsam gåva – en skimrande möjlighet

Församlingsförbundet rf. förvaltar för tillfället fyra specialfonder som stöder det kyrkliga arbetet på svenska i Finland. Under åren har förbundet fått ta emot fina gåvor att förvalta och tack vare dem kan vi ta vara på möjligheterna till kyrkligt arbete i vårt land varje dag.

Ta kontakt om du vill ge en gåva i form av en donation eller ett testamente för det kyrkliga arbetet i Svenskfinland.

Verksamhetsledare Kalle Sällström svarar på frågor, tfn. 050-3562 475, e-post: kontakt@forsamlingsforbundet.fi.

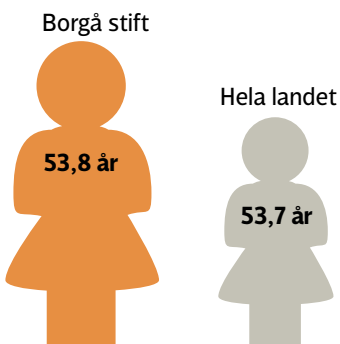

TOM VALURNA. Borgå svenska domkyrkoförsamling inledde röstningen i söndags med lagstadgad kontroll. FOTO: ELISABET WIKSTRÖM

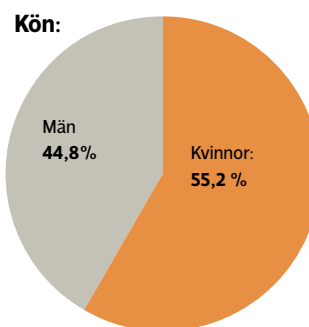
Så här ser det ut i Borgå stift

FÖRSAMLINGSRÅDET

Den invalda är i medeltal:

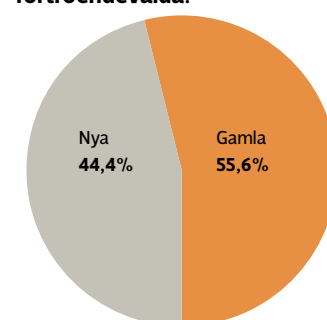

Kön:

JÄMFÖRELSE, HELA LANDET
Män: 44,6% Kvinnor: 55,4%

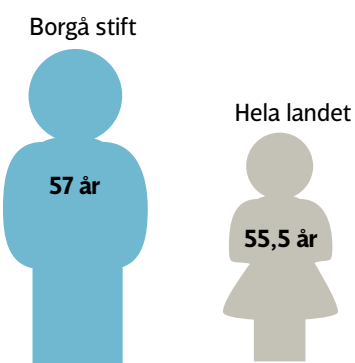
Nya vs gamla förtroendevalda:

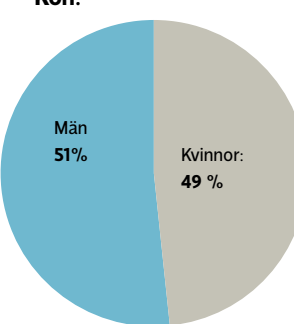
JÄMFÖRELSE, HELA LANDET:
Nya: 48,8% Gamla: 51,2%

KYRKOFULLMÄKTIGE

Den invalda är i medeltal:

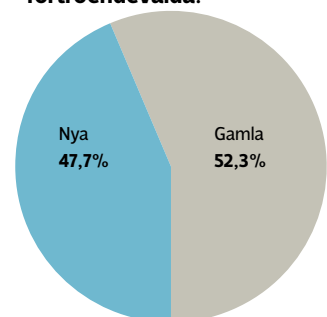

Kön:

JÄMFÖRELSE, HELA LANDET
Män: 45,2% Kvinnor: 54,8%

Nya vs gamla förtroendevalda:

JÄMFÖRELSE, HELA LANDET
Nya: 49,8% Gamla: 50,2%

Fusion och grillkorv aktiverade

VALDELTAGANDE. Borgå stift höll ställningarna när det gäller röstningsaktivitet. 16 procent av församlingsmedlemmarna röstade mot 15,7 i förra valet. Mest ökade aktiviteten i Replots församling.

TEXT: SOFIA TORVALDS

I sexton församlingar i stiftet ökade valdeltagandet jämfört med förra valet: Esse, Finström-Geta, Hammarland, Jakobstad, Jomala, Kvevlax, Kyrkslätt svenska, Larsmo, Lemland-Lumparland, Mariehamn, Närpes, Petalax, Replot, Sjunne svenska, Vanda svenska och Västabölunds svenska församling.

Störst var ökningen i Replot. Där gick 26,9 procent av de röstberättigade medlemmarna till valurnorna (jämfört med 15,2 procent år 2014 och 17 procent år 2010). I Replot röstade 20,5 procent av unga i åldern 16-17.

Vad är er hemlighet?

– Ett bra engagemang från vår kyrkoherde **Camilla Brunell**, hon har lyckats få upp intresset för församlingsvalet. Fusionsförhandlingarna mellan Korsholm och Vasa spelar också in, säger **Göran Back** som är ordförande för valnämnden i Replots församling.

Han tror att Replotborna vill behålla sin egen församling och att en del av valaktiviteten är ett uttryck för deras önskan. Men också kyrkoherdens nya, friska tag har påverkat deltagandet.

– Det var första gången vi hade program på valdagen, det var lite nytt för oss. Vi började med gudstjänst i församlingshemmet och sedan fick man rösta. Vi bjöd på kaffe och så bjöd vi på grillkorv utanför. All det här gjorde att församlingsbornas intresse för valet ökade.

Back är särskilt glad över att många unga röstade – över 20 procent av 16-17-åringarna.

– Det bådär gott för framtiden. Det är positivt om de unga får vanan att

gå och rösta i församlingsval. Tidigare har det mest varit äldre som röstat och vi har haft en sjunkande röstningstrend i många år. Men nu gick det helt tvärtom!

Många röstade i Larsmo och Esse

En annan församling där valdeltagande bland unga var högt är Larsmo, där 28,3 procent av 16-17-åringarna gick till valurnorna. Larsmo församling har också höjt deltagandet jämfört med förra valet. I år röstade 37,1 procent (2014: 32,9 och 2010: 39,6).

”Det är positivt om de unga får vanan att gå och rösta i församlingsval.”

Göran Back

Det högsta valdeltagandet i stiftet hade Esse, där 46,8 procent av 16 år fyllda församlingsmedlemmar röstade (2014: 40,9 procent, 2010: 46,2 procent). Där har också en mycket stor del av de unga röstat, hela 35,2 procent av 16-17-åringarna.

Stora gick back

Många av stiftets stadsförsamlingar såg en minskning i valdeltagandet.

Lägst var röstningsaktiviteten i Vasa svenska församling (10,4 procent), Hammarland församling (10,5 procent), Johannes församling i Helsingfors (10,5 procent), Esbo svenska församling (10,6 procent) och Korsholms svenska församling (10,8 procent).

Mest minskade valdeltagandet i Kristinestads svenska församling, där 16 procent röstade jämfört med 20,4 procent för fyra år sedan, och i Sibbo svenska församling, där 12,1 procent röstade jämfört med 15,1 i förra valet.

RÖSTMAGNETER FÖRSAMLINGSVAL

Värnström i Esse fick flest

I församlingsrådsvalet var det **Anders Erik Värnström**, som ställde upp i valet i Esse församling, som samlade flest personliga röster, hela 250 stycken. **Martina Harms-Aalto**, som ställde upp i

Johannes församling, fick 172 röster.

Krister Mård, som ställde upp i Pedersöre församling, samlade 166 röster, och **Tom Nygård**, som ställde upp i Karleby svenska församling, fick 157 röster,

liksom **Ulla-Maj Wideroos** i Närpes.

Olav Jern i Vasa svenska församling fick 154 röster och **Sonja Djupsjöbacka** i Petrus församling i Helsingfors fick 153 röster.

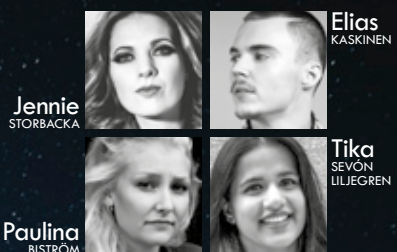
Missa inte årets julkonsert!

Joy to the World

8.12.2018 kl. 18 i Sibbo kyrka

Biljetter: Sibbo svenska församling eller www.tiketti.fi/tapahtuma/57616, från 25€

Sibbo svenska församling, Sipoon suomalainen seurakunta och Finska Missionssällskapet

VALRESULTAT

Resultat från församlingsvalet söndagen den 18 november 2018. Resultaten är preliminära. I den här sammanställning redovisas också resultat från församlingar där det blev sämjoval. Sämjoval innebär att antalet kandidater motsvarar antalet platser som ska besättas vilket betyder att det inte behöver ordnas något egentligt val. Utförliga resultat från församlingsvalet hittar du på www.forsamlingsvalet.fi. Där finns också statistik på församlingsnivå om de invaldas ålder och kön.

DOMPROSTERIET

AGRICOLA SVENSKA FÖRSAMLING
Valdeltagande: 19,8

Gemensamma kyrkofullmäktige
Bertel Mårtenson (90)
Sten Frondén (90)
Mikko Suominen (83)
Görel Engström (72)
Mia Aitokari (72)
Tove Heinonen (62)
Thomas Rosenberg (53)
Thérèse Meriheinä (42)
Gun Monto (41)
Mona Lindlöf (34)
Leif Andersson (33)
Britta Dromberg (32)
Karl-Magnus Lindfors (30)
Bengt Wahlroos (27)
Niklas Turku (23)

Församlingrådet
Joel Enqvist (104)
Görel Engström (90)
Bertel Mårtenson (79)
Mia Aitokari (71)
Tove Heinonen (62)
Maria Lill-Smeds (62)
Thérèse Meriheinä (56)
Gun Monto (51)
Britta Dromberg (38)
Mona Lindlöf (36)
Karl-Magnus Lindfors (36)
Karl-Johan Karlsson (32)

BORGÅ SVENSKA DOMKYRKOFÖRSAMLING
Valdeltagande: 15,3

Gemensamma kyrkofullmäktige
Stig Bäcklund (164)
Karin Karlsson (132)
Marina Uddström (131)
Nicolina Grönroos (112)
Andreas Ahlfors (106)
Benita Ahlnäs (94)
Marcus Henricson (94)
Linda Wahrman (76)
Charlotta Eriksson (75)
Marit Björkbacka (74)
Simon Lampenius (73)
Ove Blomqvist (69)
Torbjörn Blomqvist (66)
Henrika Lemberg (58)
Martin von Schoultz (40)

Församlingrådet
Karin Karlsson (145)
Stig Bäcklund (138)
Stefan Vikström (127)
Marina Uddström (124)
Anna Henning-Lindblom (113)
Nicolina Grönroos (97)
Andreas Ahlfors (94)

Benita Ahlnäs (94)
Linda Wahrman (72)
Marcus Henricson (71)
Charlotta Eriksson (69)
Ove Blomqvist (68)
Marit Björkbacka (63)
Henrika Lemberg (55)

SIBBO SVENSKA FÖRSAMLING
Valdeltagande: 12,2

Gemensamma kyrkofullmäktige
Carola Juselius (81)
Ingela Lindholm (76)
Anders Backström (69)
Ann-Britt Gustafsson (42)
Caj-Gustav Lydman (39)
Sven Gustav Åström (33)
Tom Wickholm (31)
Magnus Engblom (28)
Vidar Lindqvist (28)
Hans Lampenius (27)
Paula Lönnroth (26)
Ingeborg Wickholm (21)

Församlingrådet
Rune Packalén (135)
Carola Juselius (66)
Ingela Lindholm (55)
Anders Backström (46)
Ann-Britt Gustafsson (38)
Tom Wickholm (26)
Caj-Gustav Lydman (25)
Sven Gustav Åström (23)
Hans Lampenius (22)
Magnus Engblom (21)
Ingeborg Wickholm (19)
Paula Lönnroth (18)

HELSINGFORS PROSTERI

JOHANNES FÖRSAMLING
Valdeltagande: 10,6

Gemensamma kyrkofullmäktige
Martina Harms-Aalto (303)
Olav Melin (158)

Lotta Keskinen (124)
Kalle Sällström (113)

Församlingrådet
Martina Harms-Aalto (172)
Maria Björnberg (148)
Lotta Keskinen (80)
Markus Andersén (69)
Sofia Palmén (69)
Pia Öhman (66)
Kalle Sällström (65)
Fredrik Guseff (47)
Hedvig Långbacka (45)
Sabina Lumivirta (40)
Virva Nyback (40)
Solveig Gräsbeck (38)
Björn Holm (33)
Atti Särs (33)

MATTEUS FÖRSAMLING
Valdeltagande: 12,6

Gemensamma kyrkofullmäktige (sämjoval)
Kai Ahola
Rolf Steffansson
Anders Wikström

Församlingrådet
Maria Westerling (67)
Kai Ahola (58)
Gun Erikson-Blomfelt (51)
Jan-Anders Salenius (48)
Niclas Lemström (44)
Ann-Sofi Gull (40)
Eva Bruun (38)
Annica Söderström (33)
Markus Lampenius (24)
Ulf Vikström (22)
Rolf Blauberg (21)
Jenny-Maria Bergman (17)

PETRUS FÖRSAMLING
Valdeltagande: 12,2

Gemensamma kyrkofullmäktige (sämjoval)
Bengt Lassus

Björn Månsson
Christoffer Perret

Församlingrådet
Sonja Djupsjöbacka (153)
Caroline Sandström (76)
Britta Lassus (59)
Amanda Audas-Kass (52)
Jona Granlund (50)
Maria Sten (39)
Göran Lindén (22)
Christoffer Perret (18)
Ann-Kristin Åvall (22)
Johannes Perret (15)
Matias Ekkerhaugen (14)
Tuomas Anttila (15)

OLAUS PETRI FÖRSAMLING
Sämjoval

Kyrkofullmäktige
Carita Andersson
Peggy Andersson-Sihvonen
Marit Ingves Bacia
Leena Johansson-Rengen
Emma Kajander
Rainer Lauramo
Lars Leden
Lina Lindström
Lars Paqvalén
Gunnar Salingre
Kristian Thulesius

MELLERSTA NYLANDS PROSTERI

ESBO SVENSKA FÖRSAMLING
Valdeltagande: 10,6

Gemensamma kyrkofullmäktige
Heidi Juslin-Sandin (215)
Håkan Nyman (180)
Anders Wikholm (163)
Tiina Kujala (153)
Mårten Malmström (107)
Solveig Rosenberg-Wikström (80)

Församlingrådet
Håkan Nyman (141)

Jannika Lassus (89)
Gunn-Britt Hietanen (82)
Anna Helin (85)
Agneta Brenner (76)
Tiina Kujala (65)
Pirkko Träskbacka (58)
Inger Sjöberg (58)
Fredrika Sjöberg (73)
Solveig Rosenberg-Wikström (53)
Toini Malmström (53)
Stefan Ekholm (46)
Jenny Nygård (57)
Hannele Nygård (43)

GRANKULLA SVENSKA FÖRSAMLING
Sämjoval

Gemensamma kyrkofullmäktige
Bondorff Kati
Bäck Ulla
Fellman Veronica
Hedlund Turid
Nyberg Kjell
Nyberg Theodora
Ojaluoma Ingrid
Santaharju Pia

Församlingrådet
Bondorff Kati
Bäck Ulla
Fellman Veronica
Hedlund Turid
Karlemo Tom
Kreander Regina
Nyberg Kjell
Nyberg Theodora
Ojaluoma Ingrid
Sandström Tom

KYRKSLÄTTS SVENSKA FÖRSAMLING
Valdeltagande: 16,0

Gemensamma kyrkofullmäktige
Stefan Gustafsson (116)
Carl-Johan Kajanti (75)
Bodil Kalmari (75)

Gunnel Hellström (62)
Gitty Nurmi (54)
Bengt Lindholm (53)
Håkan Taubert (45)
Viveca Lahti (42)
Christer Hedberg (31)
Stig-Johan Nyberg (24)

Församlingrådet
Gunnel Hellström (69)
Carl-Johan Kajanti (64)
Ann Lönnberg (63)
Bodil Kalmari (62)
Carina Granholm (61)
Eimer Wasström (57)
Siv Gustafsson (47)
Bengt Lindholm (40)
Gun Hieta (39)
Viveca Lahti (31)
Jonas Hermansson (30)
Leif Wikström (29)

TAMMERFORS SVENSKA FÖRSAMLING
Sämjoval

Gemensamma kyrkofullmäktige
Sjöholm, Suzanne
Törn, Tage

Församlingrådet
Haapaniemi, Elina
Hagfors-Reponen, Ulla
Holmqvist, Ronny
Kingelin-Orrenmaa, Zea
Kotkamaa, Joonas
Lindholm-Järvinen, Sabina
Sjöholm, Suzanne
Toivonen, Gun

VANDA SVENSKA FÖRSAMLING
Valdeltagande: 11,9

Gemensamma kyrkofullmäktige
Jan-Erik Eklöf (204)
Ann-Christine Teir (48)
Maximilian Mannola (32)

Församlingrådet
Jan-Erik Eklöf (96)
Per-Erik Aura (71)
Annika Halmén (43)
Hanna Mannerström (40)
Annika Piskunen-Virkki (24)
Håkan Sandell (23)
Maximilian Mannola (17)
Marianne Träskman (15)
Barbara Westman (13)
Ann-Christine Teir (12)
Tom Sergelius (7)
Marina Falkstedt (4)

RASEBORGS PROSTERI

EKENÄSNEJDENS SVENSKA FÖRSAMLING
Valdeltagande: 13,5

Gemensamma kyrkofullmäktige
Camilla Forström (79)
Johanna Wasström (79)
Ringa Sandelin (76)
Annina Svensson (56)
Ove Molander (55)
Henrik Lindholm (51)
Guy Sundström (54)
Minna Opara (51)
Ole Hindrén (38)
Rabbe Kajander (37)
Marianne Isaksson-Heimberg (37)

I JAKOBSTAD var det församlingscentret som fungerde som vallokal. I Jakobstad röstade 13,9 procent av de röstberättigade församlingsmedlemmarna. FOTO: JOHAN SANDBERG

Periferin höll ställningarna i nya Agricola

FUSION. Vid årskiftet uppstår Agricola svenska församling, en ny församling bestående av de gamla församlingarna i Lovisa, Pernå, Lapp-träsk, Liljendal och Strömfors. Byarna var starka i församlingsvalet.

TEXT: **SOFIA TORVALDS**

– Periferin klarade sig otroligt bra, det är jag jätteglad för. Nästan alla knutar i den nya församlingen har representanter. Det bådär gott för framtiden att folk har närkontakt med sina representanter, som sedan kan föra budskapet vidare om var insatser behövs, säger **Bertel Mårtensson** från Liljendal, en av röstmagneterna i det nya församlingsrådet i Agricola svenska församling.

Han har suttit med i församlingsrådet i Lappträsk-Liljendal och varit medlem i den organisationskommision som förberett den nya församlingen. Han säger att det finns en liten skillnad i verksamhetskultur i stads-kärnan i Lovisa och ute i byarna.

– Det viktigaste i framtiden är att hela området ska ha lika bra service. Trots att kanslifunktionerna koncentreras till Lovisa är vårt mål att vi ändå ska synas, och vår nya kyrkoherde **Stina Lindgård** har samma linje och inställning.

Bertel Mårtensson nämner polemiken om gudstjänsttider. Kyrkobesökarna i Lovisa har klagat på att de inte längre har högmässa i Lovisa kyrka varje vecka.

– Där kände sig Lovisaborna påtrampade. De är ovana vid att röra på sig, vi som bor i periferin har alltid gjort det.

Ung röstmagnet

25-åriga **Joel Enqvist** från Lappträsk samlade flest röster i valet till församlingsråd i Agricola svenska församling, 104 röster. Han är affärsbiträde på Rauta-Järn i Lappträsk kyrkoby och sysslar med musik på fritiden, därför är han känd i hemtrakten.

– Jag var själv riktigt chockad när jag såg siffrorna! säger han och berättar att hemligheten bakom hans valkampanj var att han inte alls förde kampanj.

Han ställde upp för att kämpa för Lappträsk.

– Om det varit församlingsval bara i Lappträsk, som förr, hade jag inte ställt upp. Men jag vill dra hemåt, lobba för den egna byn. Jag har ju inte varit med tidigare, så det är svårt att säga vad annat jag vill jobba för. Men musik är mitt sto-

25-ÅRINGEN JOEL Enqvist var röstmagnet i nya Agricola svenska församling.

ra intresse, så jag vill kämpa för församlingens musikliv.

Jobbar för öppenhet

Görel Engström från Lovisa är överväldigad över det förtroende hon fick i valet. Hon har tidigare varit aktiv i kommunalpolitiken, men det här var första gången hon ställde upp i församlingsvalet. Hon fick 90 röster i valet till församlingsråd och kom tvåa i röststatistiken efter Joel Enqvist från Lappträsk.

– Jag tycker resultatet ser bra ut. Det har kommit en lämplig mängd nya, det har kommit unga medlemmar, och de behövs. Om samma människor ställer upp år efter år och blir invalda blir de tillslut lite insnöade, det är inte så lätt att förnya sig.

Hon tror att representanterna från byarna och centralorten Lovisa ska komma överens i det nya rådet.

– Vi är ganska flexibla! I Lovisa är ju många kyrkobesökare missnöjda med de nya gudstjänsttiderna. Det beslutet är fattat av de gamla förtroendevalda, men vi ska följa upp det och kolla hur det börjar fungera. Det är alltid svårt med förändringar.

Hon vill särskilt jobba för större öppenhet i beslutsfattandet.

– Vi sitter alla i samma båt nu och hör till samma församling. Men vi måste också veta vart båten är på väg och den stora allmänheten vet inte så mycket om det. Jag är själv sådan att jag tycker att det inte ska finnas så mycket som är hemligt. Men tillsammans gör vi nog det bra!

Karl von Smitten (36)
Timo Laurila (34)
Stig Nyberg (33)

Församlingsrådet

Tanja Eriksson (86)
Ringa Sandelin (71)
Camilla Forsström (70)
Johanna Wasström (69)
Ove Molander (61)
Guy Sundström (61)
Tua Lindqvist (56)
Minna Opara (53)
Ole Hindrén (43)
Karl von Smitten (39)
Ingmar Asplund (39)
Marianne Isaksson-Heimberg (32)

■ HANGÖ SVENSKA FÖRSAMLING Sämjoval

Församlingsrådet
Ahlsved, Malin
Augustsson-Sula, Gun
Ekebom, Lars
Hansen, Klaus
Helander, Gunnel
Horn, Stephan
Idman, Britta
Koivisto, Sanna
Laxell, Johannes
Råberg-Vainio, Linda

Gemensamma kyrkofullmäktige

Ordinarie:
Ahlsved, Malin
Ekebom, Lars
Hansen, Klaus
Helander, Gunnel
Holmberg, Birgitta
Horn, Stephan
Idman, Britta
Koivisto, Sanna
Laxell, Johannes
Nylund, Kirsi
Råberg-Vainio, Linda

■ INGÅ FÖRSAMLING

Kyrkofullmäktige
Arnkil Peter
Dahlqvist Carola
Gustafsson Soile
Heikkinen Juha
Karlsson-Bergman Jonna
Lindholm Lars
Nyberg Tuire
Nyholm Katarina
Posio Katja
Päivärinta Ulla
Selén Lena
Unnérus Hans-Anders
Westermarck Vivianne
Viljanen Barbro
Österholm Eivor

■ KARIS-POJO SVENSKA FÖRSAMLING

Valdeltagande: 14,6

Gemensamma kyrkofullmäktige

Annika Pråhl (76)
Gustav Laxell (66)
Frank Lindholm (62)
Kerstin Ilander (60)
Ann Storsjö (50)
Monika Wikström (43)
Tauno Skogberg (42)
Ritva Isaksson (40)
Holger Wickström (35)

Församlingsrådet

Annika Pråhl (75)
Gustav Laxell (67)
Kerstin Ilander (62)
Frank Lindholm (61)
Monika Wikström (49)
Bo Holmberg (48)
Staffan Björklund (43)
Ann Storsjö (41)
Ritva Isaksson (40)
Holger Wickström (34)
Patrik Öhman (30)
Kri Uusimäki (26)

■ SJUNDEÅ SVENSKA FÖRSAMLING

Valdeltagande: 26,6

Gemensamma kyrkofullmäktige

Marina Grotell (47)
Sabina Ekström (43)
Helena Lönn (41)
Kim Karlsson (30)
Åke Holmlund (27)
Martin Lindell (24)
Gun-Britt Strandberg (17)
Berndt Gottberg (16)

Församlingsrådet

Sabina Ekström (48)
Marina Grotell (45)
Jan-Peter Nygård (36)
Kim Karlsson (28)
Åke Holmlund (27)
Martin Lindell (24)
Gun-Britt Strandberg (19)
Berndt Gottberg (13)

■ ÅBOLANDS PROSTERI

■ KIMITOÖNS FÖRSAMLING

Valdeltagande: 20,1

Kyrkofullmäktige

Rabbe Sjöberg (67)
Mayvor Ekholm (63)
Tryggve Röblom (52)
Henrika Enestam (52)
Ulla Andersson (51)
Mari-Sofi Johansson (50)
Tina Gustafsson (46)
Ben Johansson (45)
Mervi Ahlfors (44)
Anton Nervander (42)
Kaj Nordgren (42)
Jonna Lappalainen (38)
Tiina Torkkeli-Pitkäranta (37)
Benita Guseff (34)
Mona Cederström (28)
Heidi Wallenius (27)
Birgitta Holmström (22)
Kaj-Olav Forsén (20)
Tuire Sundblom (13)

■ VÄSTÅBOLANDS SVENSKA FÖRSAMLING

Valdeltagande: 21,7

Gemensamma kyrkofullmäktige

Sara Bergqvist-Wallentowitz (113)
Petra Öhman (108)
Magnus Sundman (107)
Jeanette Laaksonen (98)
Jan Eriksson (80)
Rea Åkerfelt (77)
Tina Rosvall (64)
Widar Nyberg (62)
Alf Jansson (57)
Robert Helin (49)
Tomas Jansén (44)
Viveca Auer (41)
Mikael Östman (41)
Monica Hendström-Järvinen (39)
Ulla Alstrand (37)
Jan Gräsbeck (36)
Johan Kortteinen (35)
Tiina Johansson (31)
Solveig Karlsson (29)
Toni Kaarto (26)

Församlingsrådet

Magnus Sundman (130)
Rune Johansson (109)
Jan Eriksson (94)
Ditte Nordqvist (85)
Sara Bergqvist-Wallentowitz (92)
Helena Lindström (72)
Widar Nyberg (57)
Tiina Pöyli (69)
Ulf Pakalén (60)
Alf Jansson (61)
Tina Rosvall (58)
Rovert Helin (49)

■ ÅBO SVENSKA FÖRSAMLING

Valdeltagande: 12,5

Gemensamma kyrkofullmäktige

Siv Sandberg (251)
Henrik Karlsson (127)
Petra Lindblad (106)
Åsa Gustafsson (84)

Församlingsrådet

Siv Sandberg (148)
Lars-Runar Knuts (98)
Måns Enqvist (77)
Margó Storm (63)
Åsa Gustafsson (57)
Linda Lindholm (56)
Petra Lindblad (53)
Susanne Björkman (52)
Emma Olander (44)
Lillemor Wennerström (44)
Anders Järvinen (40)
Rami Nurmi (32)

■ ÅLANDS PROSTERI

■ BRÄNDÖ-KUMLINGE FÖRSAMLING

Sämjoval

Kyrkofullmäktige

Maria Wrede
Anna Nylund
Anita Hällström-Sandberg
Margaret Lundberg
Pentti Viitala
Airi Pettersson
Markku Lahtinen
Sigvard Engblom
Marika Eriksson
Eivor Englund-Karlsson
Anna-Lena Henriksson

■ ECKERÖ FÖRSAMLING

Sämjoval

Kyrkofullmäktige

Magnus Jansson
Inga Söderlund
Jan-Erik Eriksson
Gabriella Fagerström
Aija Horwood
Charles Andersson
Ulla Sjöström
Sari Törnroos
Niklas Berlin
Astrid Österlund
Åsa Rehn-Isaksson

■ FINSTRÖM-GETA FÖRSAMLING

Valdeltagande: 12,8

Kyrkofullmäktige

Gun-Britt Lyngander (39)
Bo Hellsten (17)
Katarina Gåddnäs (17)
Erja Nordqvist (17)
Brita Erlandsson (16)
Angela Sjöberg (16)
Kjell Berndtsson (15)
Conny Eklund (15)
Jenny Jansson (11)
Marine Holm-Johansson (9)
Yngve Österlund (8)
Lena Swatko (8)
Gunilla Forss (7)
Kenneth Österlund (6)
Anette Nyqvist-Källroos (6)

■ HAMMARLANDS FÖRSAMLING

Valdeltagande: 10,5

Kyrkofullmäktige

Dan Bergman (20)
Monica Öberg (14)
Marita Blomqvist (10)
Christina Jansson (7)
Esa Saarinen (7)
Eija Lagerberg (6)
Tore Jansson (6)
Carita Josefsson (5)
Maj-Gun Gustafsson (5)
Ragni Eriksson (4)
Tomas Blomberg (4)
Gunilla Sjöberg Humell (4)
Michael von Beetzen (4)
Mikaela Welanders (4)
Benita Eriksson (2)

■ JOMALA FÖRSAMLING

Valdeltagande: 11,4

Kyrkofullmäktige

Gyrid Högman (37)
Harry Jansson (27)
Eva-Marie Ekström (26)

Anders Öhberg (25)
Bo-Yngve Karlsson (21)
Sune Häggblom (19)
Tore Karlström (19)
Carina Aaltonen (18)
Annika Hambrudd (15)
Ann-Kristin Håkans (15)
Kenth Häggblom (13)
Camilla Johansson (13)
Tony Saarinen (13)
Christina Sjöbacka Bäck (12)
Pernilla Karlsson (11)

■ LEMLAND-LUMPARLANDS FÖRSAMLING

Valdeltagande: 16,0

Kyrkofullmäktige

Karina Eskills (37)
Tryggve Gustafsson (34)
Brage Wilhelms (27)
Birgitta Williams (21)
Gun Styrström (15)
Traute Eriksson (15)
Bo-Erik Söderlund (10)
Torolf Sjöwall (9)
Tobias Styrström (8)
Sture Ackrén (8)
Martin Staf (8)
Bengt-Olof Lindgren (9)
Linda Boman (7)
Anne Järventaus (6)
Tomas Aspback (5)

■ MARIEHAMNS FÖRSAMLING

Valdeltagande: 12,5

Kyrkofullmäktige

Johan Ehn (70)
Margareta Flink (65)
Julia Birney (58)
Nina Lindfors (52)
Ulla Andersson (50)
Olof Widén (49)
Titti Sundblom (47)
Christian Beijar (45)
Kasimir Antbrams (36)
Ann-Christina Kjeldsen (34)
Leena Raitanen (34)
Henrik Herlin (32)
Margaretha Österman (28)
Teresa Westmark (26)
Ulf-Peter Westmark (26)
Elisabet Sundman (25)
Sari Johansson (24)
Bror Gammals (20)
Maria Stenberg-Haug (18)
Anita Husell-Karlström (18)
Inga-Britt Wirta (16)
Donny Isaksson (16)
Ove Andersson (14)

■ SALTVIKS FÖRSAMLING

Sämjoval

Kyrkofullmäktige

Herbert Lindén
Hanna Bromels
Tor-Björn Dahlné
Runar Karlsson
Sven-Olof Karlsson
Inger Mörn, Pensionär
Dan Nyholm
Agneta Rydström
Seija Vuorio-Carlsson
Gun Åkerback
Runa-Lisa Jansson
Leif-Anders Mattsson
Marlene Söderholm
Katrin Gwardak
Anja Salmén

■ SUND-VÄRDÖ FÖRSAMLING

Sämjoval

Kyrkofullmäktige

Sundberg-Karlsson, Lena
Mattsson, Per-Ole
Back, Daniela
Carlsson, Carl-Erik
Lundberg, Kaisa
Berglund, Stefan
Berglund, Jan-Erik
Johansson, Bror-Yngve
Skrtic-Lindholm, Ann-Charlotte
Evans, Christa
Johansson, Krister
Sjölund, Paul-Mårten

Nya vindar blåser nu i Närpes

NÄRPES. Femton platser av 23. Framgången för den nya listan i Närpes överraskar även initiativtagaren och röstmagneten Ulla-Maj Wideroos.

TEXT: JOHAN SANDBERG

–Det är sällan jag blir mållös. Men nu är jag fem före, säger hon.

Ulla-Maj Wideroos är tagen och har svårt att smälta valresultatet i Närpes församling. Hon är röstmagnet i församlingen med 157 röster och listan hon representerar, Kyrka för alla, fick femton av de 23 platserna medan Tillsammans i folkkyrkan fick fem och Pörtomlistan tre.

– Det här resultatet är en stor överraskning. När jag hört pratet på byn har jag räknat med att vi skulle göra ett bra val, men att det här reslutatet fanns inte i min tankevärld. Det är fantastiskt roligt, säger hon.

Hon gläder sig speciellt över att de invalda på listan hon representerar fick ett jämnt antal röster. Tvåan **Marita Grönberg** var med sina 145 röster inte långt ifrån Wideroos medan **Rita Nordström-Lytz** fick 80 röster. Sedan kom **Mikaela Björklund** från listan Tillsammans i folkkyrkan med 65 röster.

Vad kommer nu att ske?

– Redan innan valet kom vi på vår lista överens om att träffas för att analysera valresultatet när det är klart. Sedan ska vi också träffa alla andra invalda och komma överens om hur vi ska sköta

DEN FÖRRA riksdagsledamoten Ulla-Maj Wideroos har svårt att finna ord när hon beskriver valreslutatet. Hon ser resultatet som ett tydligt tecken på att Närpesborna är redo för kvinnliga präster. FOTO: SARA BONDEGÅRD

församlingen. Det är ju klart att de värderingar som vi står för i frågan om öppenhet och framför allt kvinnliga präster måste synas i församlingen. Det är nu ett ofrånkomligt faktum att Närpesborna är öppna för kvinnliga präster.

Förutom kandidaterna på Kyrka för alla har också

samtliga på Pörtomlistan deklarerat att de stöder kvinnliga präster. Det betyder att åtminstone 18 förtroendevalda är för kvinnor i prästämbetet..

– Men vi måste också inse att vi är nybörjare inom kyrkopolitiken. Först måste vi ta reda på vem som

vill göra vad. Hur posterna ska fördelas är ännu öppet. Det ska vi komma överens med de övriga förtroendevalda, säger Wideroos.

Endast fyra av de invalda från Kyrka för alla har tidigare erfarenhet av förtroendeuppdrag i församlingen. Wideroos hoppas att sig-

nalen från valet ska sänka sänka tröskeln för en kvinna att söka den lediganslagna kaplanstjänsten i församlingen.

Ökad röstningsaktivitet

Listan Kyrka för alla har höjt valtemperaturen ordentligt i Närpes församling. Redan ef-

ter att förhandsrösningen avslutats stod det klart att valdeltagandet i detta val blir livligare än för fyra år sedan. 14,73 procent av Närpesborna röstade på förhand då sammanlagt 14,3 procent röstade för fyra år sedan. På den egentliga valdagen steg röstningsprocenten till 21,9.

Lundell, Mikael
Lönström, Gerd
Eriksson, Arlene

ÅLANDS SÖDRA SKÄRGÅRDSFÖRSAMLING

Valdeltagande: 25,5

Kyrkofullmäktige

René Sköld (23)
Harry Holmström (16)
Alfons Boström (14)
Kerstin Gäddnäs (12)
Ethel Sundblom (9)
Maj-Britt Engström (8)
Britt-Marie Pettersson (7)
Märtha Österberg (7)
Maria Kihlström (6)
Bengt Mattsson (6)
Stig Sundblom (5)

NÄRPES PROSTERI

KORSNÄS FÖRSAMLING

Sämjoval

Kyrkofullmäktige

Palmqvist Martin
Stenbäck Dage
Östling Tina
Rusk Ralf
Vikberg Britta
Vestén Stefan
Granås Anna

Nordmyr Kristina
Backholm Birgitta
Lagerström Carina
Lindholm Roger
Södergran Sture
Kronqvist Guy
Häggblom Håkan
Wester-Bergman Katarina

KRISTINESTADS SVENSKA FÖRSAMLING

Valdeltagande: 16,0

Gemensamma kyrkofullmäktige

Valet hålls senare.

Församlingsrådet

Nanna Rosengård (93)
Diana Lillhannus (69)
Bo Storsjö (47)
Britt-Marie Teir (40)
Tom Lövdahl (37)
Berit Holmlund (37)
Anders Österback (34)
Tom Bergman (28)
Stig Kronlöf (25)
Henrik Lindfors (18)

NÄRPES FÖRSAMLING

Valdeltagande: 21,9

Kyrkofullmäktige

Wideroos, Ulla-Maj (157)
Marita Grönberg (145)

Rita Nordström-Lytz (80)
Lindqvist Veronica (71)
Mikaela Björklund (65)
Jan-Erik Asp (50)
Karl Håkan Westermark (47)
Bengt Udd (45)
Herbert Mangs (42)
Boris Yljens (34)
Kristian Åbacka (33)
Carola Antfolk (33)
Emilia Tikkala (31)
Per Göthelid (29)
Anders Wenman (28)
Ann-Christine Henriks (25)
Ann-Katrin Norrback (21)
Bernt Snickars (21)
Elisabeth Multamäki (20)
Anna-Liisa Ström (19)
Frank Svitzer (19)
Susanna Ek (19)

KORSHOLMS PROSTERI

BERGÖ FÖRSAMLING

Sämjoval

Gemensamma kyrkofullmäktige

Söderholm Erik-Valentin
Söderholm Lars-Erik
Österberg-Englund Lotta Marie

Församlingsrådet

Häggkvist-West Anita Marianne
Wargh Tom Johan

Söderholm Erik-Valentin
Söderholm Lars-Erik
Skinnar Ann-Charlotte Eva Carina
Lageström Jan Anders
West Ulla-Brita Henrica
Högbäck Volter Anders

KORSHOLMS SVENSKA FÖRSAMLING

Valdeltagande: 11,0

Gemensamma kyrkofullmäktige

Ossi Pursiainen (85)
Kaj Löfvik (67)
Jonas Wikström (44)
Ann-Helen Sandvik (42)
Per Henrik Lithén (41)
Markus Rönnblom (40)
Peter Back (39)
Rune Särs (28)
Vivan Lygdbäck (22)
Mikaela Mattlar (22)

Församlingsrådet

Ossi Pursiainen (58)
Kerstin Lång (56)
Ann-Helen Sandvik (35)
Kaj Löfvik (31)
Julia Järveläinen (29)
Rune Särs (26)
Margareta Rodas (25)
Mikael Ventin (27)
Markus Rönnblom (24)
Marja Haga (24)

Peter Back (23)
Kristina Sand (23)

KVEVLAX FÖRSAMLING

Valdeltagande: 11,6

Gemensamma kyrkofullmäktige

Alf Burman (74)
Maj-Lis Backman (45)
Lars-Erik Åkerholm (37)
Bjarne Melin (28)
Gun Beijar (16)
Yngve Östman (16)

Församlingsrådet

Gunilla Asplund (62)
Eva Grop (32)
Alf Burman (28)
Maj-Lis Backman (24)
Kristian Knip (21)
Lars-Erik Åkerholm (20)
Lars Burman (17)
Yngve Östman (9)
Tina Norrgrann (8)
Fjalar Möuts (7)

MALAX FÖRSAMLING

Valdeltagande: 17,2

Gemensamma kyrkofullmäktige (Sämjoval)

Gunda Berg
Anders Ekström
Anette Engsbo

Thomas Källund
Johanna Lillrank
Anna-Maija Nisula
Pentti Rajala
Leif Tast

Församlingsrådet

Anette Engsbo (63)
Lars Lundegård (57)
Nina Granholm-Mäkinen (49)
Rita Udd (47)
Kerstin Hägen (44)
Leif Tast (41)
Ros-Marie Ljungkvist (31)
Jessica Piispanen (31)
Nina Brevik (25)
Thomas Källund (19)

PETALAX FÖRSAMLING

Valdeltagande: 30,3

Gemensamma kyrkofullmäktige

Iris Bäck-Sjökvist (72)
Stefan Granqvist (46)
Lena-Karin Hofman (32)
Conny Rönnlöv (24)

Församlingsrådet

Iris Bäck-Sjökvist (42)
Daniel Bäck (31)
Stefan Granqvist (26)
Lena-Karin Hofman (20)
Conny Rönnlöv (17)
Camilla Nygren (14)

Omför- delning i Vanda

VÄNDNING. Platserna i församlingsrådet i Vanda svenska församling fördelades 8–4 till fördel för listan Kyrkan mitt i byn. Förra valet vann listan Vi i Vanda med 7–5.

TEXT: EMELIE WIKBLAD

Jan–Erik Eklöf tror att framgången beror på ett långsiktigt arbete och betoningen på ett gott samarbete med församlingens kyrkoherde och anställda. Kyrkan mitt i byn fick alla sina kandidater invalda i församlingsrådet och knep även alla tre platser i gemensamma kyrkofullmäktige.

– Det gick över alla förväntningar, säger Eklöf.

Arbetet i församlingen och församlingsrådet i Vanda har fått en del medieuppmärksamhet under den nuvarande mandatperioden.

– Det är inget att sticka under stol med att det inte varit en god dynamik i det nuvarande församlingsrådet. Nu tror jag att samarbetet kommer löpa mycket smidigare. Jag hoppas alla kan lägga den här maktkampen bakom sig så att vi kan koncentrera oss på det som är viktigt.

”Jag hoppas alla kan lägga den här maktkampen bakom sig.”
Jan–Erik Eklöf

Valdeltagandet i Vanda svenska var 11,9 procent, vilket är en marginell ökning. Men till exempel i ålderskategorin 16–17-åringar röstade endast två personer. Eklöf hade haft förhoppningar om att åtminstone var femte församlingsbo skulle rösta.

– Om det är något som jag är besviken på är det just det. Vi fick inte församlingsmedlemmarna att gå till valurnorna i tillräckligt stor mängd.

Annika Halmén från listan Vi i Vanda vill framför allt fokusera på att det än en gång gått att få ihop kandidater till ett val i församlingen, trots det relativt låga engagemanget bland församlingsmedlemmarna.

– Jag är ju väldigt nöjd att så många har gått med på att ställa upp.

Vi i Vanda ställde upp 12 kandidater i valet till församlingsrådet. Hälften av alla de invalda i församlingsrådet är helt nya eller nygamla kandidater.

– Vi fick ett församlingsråd. Det finns alltid risken att det inte räcker till.

Susie Ribacka (14)
Börje Snickars (13)

REPLOTS FÖRSAMLING

Valdeltagande: 26,9

Gemensamma kyrkofullmäktige

Lena Gammelgård (93)
Ulla–Stina Björkqvist (89)
Lena Nystrand (77)
Kristian Ohls (75)

Församlingsrådet

Helge Martois (46)
Leif Moliis (33)
Elisabeth Backman (40)
Niklas Lindvik (30)
Anne Ohls (26)
Maj–Helen Nyback (38)
Lise–Lotte Storgård (23)
Lilian Westerlund (23)

SOLFS FÖRSAMLING

Sämjoval

Gemensamma kyrkofullmäktige

Bjon Christer
von Essen Mats
Tallgård Inger
Wester Ragnvald

Församlingsrådet

Bergström Thommy
Björknäs Ulla
Haagensen Alf–Martin
Pått Solveig
Smeds Jeanette
Snåfs Eva
Weckström Kerstin
Wester Barbro

VASA SVENSKA FÖRSAMLING

Valdeltagande: 10,5

Gemensamma kyrkofullmäktige

Olav Jern (149)
Christel Lax (104)
Göran Stenlund (103)
Stefan Strang (89)
Ulla Salmenheimo–West (85)
Mikael Still (70)
Folke Jungner (63)
Johan Backholm (56)
Olle Victorzon (52)
Anna Sundback (52)
Lars–Erik Wägar (50)
Nils–Johan Englund (41)
Dick Jungerstam (37)
Anders Lindberg (29)

Församlingsrådet

Olav Jern (154)
David Forsblom (139)
Siv–Britt Höglund (118)
Ulla Salmenheimo–West (93)
Olle Victorzon (73)
Caroline Lång (69)
Lisa Särs (61)
Johan Backholm (60)
Göran Björk (50)
Henrik Böckelman (49)
Anders Lindberg (47)
Anna Sundback (40)
Dick Jungerstam (35)
Rose–Marie Dahlgren–Sand (34)

VÖRÅ FÖRSAMLING

Valdeltagande: 18,3

Kyrkofullmäktige

Susann Friman (91)

Karin Frände (43)
Jan Ingmar Eriksson (61)
Christer Ollqvist (44)
Åsa Simons–Nylund (31)
Kristina Kullas–Norrgård (61)
Sirpa Kallio (41)
Gunilla Jusslin (29)
Tom Lillas (39)
Marja–Lena Södergård (39)
Ingmar Heikus (28)
Håkan Nylund (30)
Christer Johansson (30)
Eva Backman (27)
Ann–Charlott Ek (28)
Harald Södergård (26)
Bjarne Andersson (27)
Ann–Louise Engström (21)
Anita Krooks (17)

PEDERSÖRE PROSTERI

ESSE FÖRSAMLING

Valdeltagande: 46,8

Gemensamma kyrkofullmäktige

Ove Karl Arvid Snellman (199)
Lena Ann–Marie Lillmåns–Backlund (175)
Birgitta Kristina Lind (165)
Fredrik Mats Henrik Lassfolk (155)
Alf Bruno Johannes Snellman (150)
Jonas Arne Matias Ahlvik (121)

Församlingsrådet

Anders Erik Värnström (250)
Petter Johannes Eriksson (122)
Anders Isak Ahlvik (110)
Birgitta Kristina Lind (91)
Anders Mikael Södö (92)
Susanne Helén Gunell (88)
Maria Hildegun Smeds (82)
Riitta Hannele Sandbacka (59)
Björn Karl–Johan Sundqvist (39)
Folke Ingvald Emanuel Nykung (37)

JAKOBSTADS SVENSKA FÖRSAMLING

Valdeltagande: 13,9

Gemensamma kyrkofullmäktige

Rainer Karvonen (143)
Cecilia Åminne (90)
Anders Holmberg (141)
Monika Grägg (79)
Gunilla Nybäck (66)
Simon Holmstedt (41)
Tommy Joensuu (55)
Tom Gädde (69)
Tom Smeds (47)
Hans Henricson (44)
Carin Hagman (30)
Markus Karlsson (33)
Bjarne Kull (31)
Monica Häyry–Korin (28)

Församlingsrådet

Kurt Hellstrand (135)
Rainer Karvonen (85)
Kristen Snellman (82)
Cecilia Åminne (76)
Monika Grägg (75)
Niklas Storbacka (65)
Harald Wester (64)
Gunilla Nybäck (62)
Hans Henricson (49)
Hanna Sandberg (36)
Bjarne Kull (27)
Niklas Asplund (22)

I KRISTINESTAD valdes bara församlingsråd, gemensamma kyrkofullmäktige väljs senare.

KARLEBY SVENSKA FÖRSAMLING

Valdeltagande: 17,6

Gemensamma kyrkofullmäktige

Torbjörn Sandell (176)
Hans Snellman (116)
Thomas Pettersson (98)
Niklas Kankkonen (86)
Mikael Lindqvist (68)
Sonja Smedjebacka (55)
Benita Haals (49)
Solveig Bäck (33)

Församlingsrådet

Tom Nygård (157)
Yvonne Åkerlund (62)
Benita Haals (60)
Jesper Sundström (55)
Erica Nygård (50)
Benny Sundqvist (42)
Sonja Smedjebacka (40)
Harriet Store (35)
Max Jakobsén (34)
Marko Aarnio (32)
Bodil Sjöberg (31)
Tomas Enlund (26)

KRONOBY FÖRSAMLING

Valdeltagande: 22,8

Gemensamma kyrkofullmäktige

Dag Strandvall (117)
Gabriella Lövsund (55)
Harry Öst (45)
Björn Gripenberg (44)
Anna–Lena Andtbacka–Fröjdö (40)
Ann–Catrin Hagnäs (38)
Veronica Finnila–Lindvall (38)
Håkan Björklund (24)

Församlingsrådet

Viola Storbacka (68)
Malin Storbjörk (56)
Margareta Strandvall (55)
Martin Prest (41)
Veronica Finnila–Lindvall (28)
Rolf Drycksbäck (25)
Solveig Bjong (24)
Camilla Gripenberg (22)
Ulrika Myrevik–Svenlin (21)
Eivor Kangas (20)

LARSMO FÖRSAMLING

Valdeltagande: 37,1

Kyrkofullmäktige

Stig–Erik Enkvist (131)
Kent Brännbacka (106)
Ulf Holgers (69)
Peter Thylin (63)
Anna–Pia Svarvar (62)
Markus Ahlskog (53)

Elina Gäddnäs (47)
Gerd Söderlund (44)
Samuel Hjulfors (43)
Viktor Mård (42)
Sixten Nynäs (42)
Eva–Maria Svenlin (40)
Ann–Mari Ekstrand (40)
Barbro Bång (37)
Olav Olsen (35)
Sara Johansson (32)
Pia Grankulla (30)
Mats Svenlin (28)
Joakim Svenfelt (26)

NEDERVETIL FÖRSAMLING

Sämjoval

Gemensamma kyrkofullmäktige

Kaj Laakso
Bengt Holmström
Mika Pulkkinen
Siv Saarukka
Lars Back
Ann–Mari Kainberg

Församlingsrådet

Inga–Britt Holmström
Karin Saarukka
Frida Laakso
Cecilia Ekfors
Lars Back
Nina Hansén
Siv Saarukka
Ann–Mari Kainberg

NYKARLEBY FÖRSAMLING

Sämjoval

Kyrkofullmäktige

Ahlnäs Håkan
Elenius Charlotta
Emet Yvonne
Gleisner Susann
Grahns Stefan
Holmgård Maria
Holmlund Marita
Häger Carita
Häggblom Sol–Britt
Koski Anne–Marie
Krokvik Tommy
Nordström Caj
Siekkinen Pekka
Sjöblom Göran
Sjölin Emma
Solvin Lars
Wikström Ulla–Brita
Wistbacka Jan–Ola
Åhman Glenn

PEDERSÖRE FÖRSAMLING

Valdeltagande: 23,3

Gemensamma kyrkofullmäktige

Charles Östman (188)

Roger Eriksson (128)
Jens Sundström (112)
Börje Häggblom (69)
Viola Flink (60)
Sara Lassfolk (56)
Jonas Kackur (55)
Tomas Nyström (50)
Martin Melin (40)

Församlingsrådet

Krister Mård (166)
Patrik Grankulla (121)
Gun–Maj Näse (102)
Mats Björklund (92)
Gunilla Snellman (90)
Ann–Catrin Österholm (65)
Britt–Mari Knuts (53)
Sandra Häggblom (34)
Sofia Kass (33)
Gerd Björklund (32)
Christina Heikkilä (24)
Jakob Nylund (19)

PURMO FÖRSAMLING

Sämjoval

Församlingsrådet

Karola Bodbacka
Fredrik Djupsjöbacka
Mathias Forsblom
Therese Granvik
Mikael Lasén
Håkan Mattjus
Carola Åman
Hanna Östman

Gemensamma kyrkofullmäktige

Fredrik Djupsjöbacka
Mats Källman
Rejd Nylund

TERJÄRV FÖRSAMLING

Valdeltagande: 25,2

Gemensamma kyrkofullmäktige

Tage Lassas (73)
Lars Vistbacka (65)
Hanna Byskata (64)
Stig–Gustav Vistbacka (53)
Viola Granbacka (47)
Torolf Nygård (36)
Vilhelm Dahlvik (30)

Församlingsrådet

Gun Gistö (66)
Mårten Byskata (52)
Lisen Söderbacka (47)
Greta Jakobsson (40)
Tom Widjeskog (38)
Tuula Furu (31)
Margareta Hansson (27)
Marina Vuojärvi–Nilsson (26)

VIGSEL SAMKÖNADE PAR

Majoritet för kyrkvigsel

Av de nya förtroendevalda i Borgå stift som har gett svar på kyrkans valkompass stöder 59 procent kyrklig vigsel av samköna-

de par. Siffrorna har tagits fram av rörelsen Kom alla som aktivt verkar för att

samköna

de par ska få vi-

gas i kyrkan.

Skillnaden är stor mellan de olika delarna av stiftet. Andelen invalda som stöder kyrkvigsel i de olika prosterierna är följande: Åland 88, Raseborg 72, Domprosteriet 73, Åboland 70, Helsingfors 69, Mellersta Nyland 64, Närpes 54,

Korsholm 53 och Pedersöre 12 procent.

Ännu större är skillnaderna mellan församlingarna. I Ekenäsnejdens och Mariehamns församling stödde alla invalda som svarat på valkompassen kyrkvigsel. I Åbo var stödet 96 procent, i Johannes i Helsingfors 93 procent och

i Vanda svenska 86 procent, i Matteus i Helsingfors 75 procent, i Agricola svenska och Borgå domkyrkoförsamling 73 procent.

I Österbotten var stödet störst i Malax, 67 procent, och i Vasa, 59. I Esse, Larsmo och Kronoby fanns inga kandidater som stö-

der kyrkvigsel och i Pedersöre invaldes ingen sådan kandidat.

Rörelsen Kom alla fick i 29 förtroendevalda i elva församlingar. Rörelsen hade 41 kandidater på olika listor i femton församlingar. Liksom tidigare är stödet för rörelsen starkast i huvudstadsregionen.

SIITUATIONEN KRING kyrkoherdejobbet i Matteus församling är ovanlig på flera sätt, både det att en så lång tjänstledighet beviljats och att domkapitlets beslut går emot församlingsrådets utlåtande. FOTO: HENRIK MIETTINEN

FRED WILÉN valdes till tf kyrkoherde i Matteus. FOTO: NICKLAS STORBJÖRK

FÖRSAMLINGSPASTOR PATRICIA Högnabba var församlingsrådets förslag. FOTO: LINNEA EKSTRAND

LARS-ERIC HENRICSON, lagfaren assessor vid domkapitlet. FOTO: JOHAN SANDBERG

Oklarheter i vikarieprocess väckte missnöje i Matteus

PERSONVAL. När domkapitlets beslut gick emot församlingsrådets åsikt i valet av kyrkoherdevikarie skickade besvikna medarbetare brev till biskopen. Domkapitlet hänvisar till den formella kompetensens tyngd – en linjedragning som inte tycks ha nått fram till församlingsrådet.

TEXT: EMELIE WIKBLAD

Kyrkoherden fick tjänstledigt i tre år för att jobba som chef vid samfälligheten och Matteus församling behövde en vikarie. Eftersom det var fråga om ett ovanligt långt vikariat enades Borgå domkapitel och församlingsrådet om att sätta ut en annons för att låta intresserade anmäla sitt intresse. Församlingsrådet skulle ge sitt utlåtande om de sökande till domkapitlet, som fattar beslutet.

Fyra präster visade intresse och beredningsgruppen i Matteus församlingsråd valde att intervjua två av dem. Rådet sammanträdde, röstade och gav sitt utlåtande till domkapitlet: den egna församlingsspastorn **Patricia Högnabba** ansågs bäst lämpad för uppgiften. Rösterna i rådet föll 8–2.

Domkapitlets enhälliga beslut blev att förordna **Fred Wilén**, kaplan i Borgå, till kyrkoherdevikariatet – med hänvisning till att han, i motsats till Högnabba, uppfyller de formella kompetenskraven för en kyrkoherdetjänst.

Beslutet förvånade bland annat rådsmedlemmen **Markus Lampenius**.

– Som jag har förstått det har domkapitlet betonat en formell kompetens

och den biten hade vi inte betonat. Vi utgick från att vi följer det som står i lagen om kompetenskrav.

Kyrkolagen säger att ett vikariat ska skötas av en ”lämplig präst i stiftet”.

– Jag vet inte var informationen kan ha brustit ifall den här linjedragningen har varit klar redan tidigare. Det var åtminstone inget jag var medveten om att vi borde ha betonat i vårt beslutsfattande.

Lars-Eric Henricson, lagfaren assessor vid domkapitlet, noterar för det första att det är mycket ovanligt att domkapitlet beviljar en så lång tjänstledighet. Han påpekar att situationen i Matteus därför inte är jämförbar med ett kort vikariat. När det handlar om korta vikariat är det vanligt att en annan av prästerna i församlingen sköter kyrkoherdeskapet.

Henricson drar en parallell till vikariat inom den kommunala sektorn.

– Då förutsätter man i långa vikariat att den formella kompetensen och den lämplighet som krävs för att sköta ett motsvarande ordinarie jobb föreligger. Sedan kan man välja bland dem som innehar både formell kompetens och lämplighet.

En ordinarie kyrkoherdetjänst kräver att pastoralexamen och kursen för ledande av församlingsarbete är genomförda.

Om det här är förutsättningarna, har det varit tydligt för församlingsrådet från början?

– Jag kan ju inte säga hur det här har diskuterats i församlingen. Men det är kyrkoherdens ansvar att redogöra för det för församlingsrådet. Jag tycker att kyrkoherden i det fallet säkert har vetat hur vi har tänkt. Det kan inte ha varit oklart för honom. Det kan egentligen inte vara oklart för någon som haft med

förvaltning att göra, säger Henricson.

Biskop **Björn Vikström** har även i diskussioner med enskilda representanter för församlingen understrukt att domkapitlet kommer att väga in den formella behörigheten. Han säger att det inte finns någon formell gräns för när man bör lägga avgörande vikt vid formell behörighet.

– Men i mina ögon – och enligt de andra som satt i domkapitlets plenum – är tre år en så pass lång period att det är motiverat att i mån av möjlighet eftersträva samma behörighet som vid ett formellt ledigansläende, i synnerhet då flera formellt behöriga kandidater hade anmält sitt intresse.

– Skulle vi ha haft den informationen på förhand skulle processen ha sett annorlunda ut och kanske man skulle ha besparat åtminstone en del arbete, säger Markus Lampenius.

Medarbetare besvikna på processen

Dagen efter domkapitlets beslut skickades ett brev undertecknat ”Medarbetarna i Matteus församling” till biskopen och domkapitlet.

Brevskrivarna uttrycker sin besvikelse över beslutet och hänvisar bland annat till pågående förändringsprocesser i församlingens verksamhet som är obekanta för en utomstående. De anser också att beslutet underminerar församlingsrådets mandat och att vikariatet inte har sådana behörighetskrav

”Processen och hur den har gått är nog det som för min del lämnar saker i övrigt att önska.”

Markus Lampenius

som domkapitlet hänvisat till.

Från domkapitlets sida menar man att situationen inte är så dramatisk som den beskrivs.

Björn Vikström påpekar att det är domkapitlets uppgift att uppmuntra anställda att fortbilda sig. Därför kan domkapitlet inte fatta beslut som signalerar något annat än att utbildningen ger kompetens som behövs för att sköta kyrkoherdeuppgiften.

Henricson säger att det för hans del är oklart vilka anställda i Matteus församling som ligger bakom brevet till domkapitlet. Brevskrivarna ifrågasätter att domkapitlet valt att bortse från de två andra sökande och deras meriter, ifall att det är kompetensen som vägt tyngst.

– I och med att församlingsrådet hade valt bort de två andra var det församlingsrådets val, säger Henricson.

Domkapitlet har utgående från församlingsrådets ursprungliga beredning och samtal med rådets viceordförande tolkat det som att prioriteringen mellan de tre behöriga kandidaterna inte skulle förändras.

– Arbetsgivaren har rätt att förordna den som arbetsgivaren finner lämplig. Ärendet är skött på bästa tänkbara sätt med tanke på förvaltningen. Man kan vara av annan åsikt, men man ska inte försöka förbigå ett system som redan finns, säger Henricson.

Att församlingsrådet inte är det beslutsfattande organet har varit klart för alla, säger Markus Lampenius. Han konstaterar att det är en ovanlig och lite oklar situation, som sällan uppstår och som det inte finns något exakt reglemente för.

– Processen och hur den har gått är nog det som för min del lämnar saker i övrigt att önska.

STUDIELIV. Fyra studerande och en studentpräst talar om studie-
livets utmaningar. Hur gör man för att balansera allt man har på
gång i livet? Vem kan man prata med om det som känns tungt?

Var finns min plats i studielivet?

TEXT OCH FOTO: EMELIE WIKBLAD

– Största förändringen är att det är så annorlunda, säger **Niclas Lemström** som är första årets socionomstuderande vid Arcada. Studierna ser annorlunda ut än jag är van med – och mängden program som kommer på sidan om. Det tog några veckor innan jag märkte att jag inte haft en ledig dag på länge.

– Den krets människor jag umgås med förändrades ganska radikalt när gymnasiekompisarna började studera på sitt håll och jag hittade min grupp i den nya skolan, säger **Patrick Koski** som studerar tredje året på samma linje.

Lisa Hannukainen som började studera företagsekonomi i höst håller med om att kompiskretsen förändrats.

– Det jag märkte mest var att vi har så mycket eget ansvar. Det är helt på en själv om man kommer till skolan.

Christian Nygård kommer från Karleby och studerar fjärde året vid Hanken. Till skillnad från de andra, som kommer från Helsingfors, var han tvungen att flytta för att börja studera det han ville.

– Nog var det mystiskt att flytta bort till en helt annan stad, där jag inte hade något sammanhang som jag automatiskt var med i. Men så fort skolan började och all verksamhet kom igång hittade jag snabbt olika gemenskaper. Det blev bättre än jag hade hoppats.

Han lyfter upp möjligheterna: Utan ett färdigt nätverk att falla tillbaka på är du tvungen att våga dig ut och hitta nya vänner.

– Det är på gott och ont, kommenterar studentpräst **Jessica Högnabba**. Är man en sådan som har lätt för att ta kontakt kan det vara en möjlighet att få nya gemenskaper. Men för någon kan det vara jättesvårt.

Till studentprästens jobb hör att vara där studerande rör sig. Jessica Högnabba har arbetsrum på alla campus där hon jobbar – tisdagar på Hanken, onsdagar på Arcada och torsdagar i Mejlans – och deltar i evenemang och fester som högskolorna och studerandekårerna ordnar.

Hurdana frågor kommer studerande med?

– Jag skulle säga att det är allt möjligt mellan och utanför himmel och jord. Det måste inte handla om tro, utan får gälla vad som helst. Studier, studiess, ensamhet, relationer.

De som mår sämst syns inte

En undersökning som Studenternas hälsovårdsstiftelse gjorde år 2016 visar att studenter dricker och röker mindre än tidiga-

re, men fler har psykiska problem. Kring en tredjedel av de som svarade upplevde psykiska svårigheter, där en ständig känsla av stress, depression och sömnsvårigheter hörde till de vanligaste.

Christian Nygård som är med i kårstyrelsen upplever att studerande vid Hanken är målmedvetna och månar om sin fysiska hälsa. Kraven på att hänga med i en hård studietakt kan orsaka stress, men han upplever inte att det skulle vara problem som hans medstudenter aktivt söker hjälp för.

– Åtminstone utåt visar folk inte att de skulle ha några större svårigheter.

De andra upplever samma sak: det är vanligt att tentor och deadlines – eller helt enkelt anpassningen till studielivet – orsakar stress, men det är också något man lär sig hantera.

– De som på riktigt mår dåligt kanske faller bort ganska snabbt så man inte heller ser dem. Det är inte de som dyker upp på studentfester eller blir kåraktiva, säger Nygård.

– Det där är viktigt, säger Högnabba. Om jag rör mig mycket på studentfester och sådana evenemang träffar jag ofta dem som är aktiva. Det är svårare att nå dem som blir utanför, som kanske aldrig kommer till campus.

Tillsammans har studentprästerna öppnat en chatt i syfte att nå också dem för vilka steget att våga och orka ta kontakt är stort. Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att det inte alltid syns utåt hur en människa mår. Man kanske lyckas vara aktiv och hänga med i studierna även om man går omkring med en stor klump i magen.

Studierna är ett livsskede som för med sig många frågor: Hittar jag nya vänner? Studerar jag rätt sak? Kommer jag hitta jobb i den här branschen? Kommer jag klara av de här studierna? Hur klarar jag mig ekonomiskt? De studerande tror att frågorna blir lättare att hantera om du hittar en gemenskap som du kan relatera till. Bland studiekompisar finns andra som grubblar på samma saker. Utanför skolan möter de människor som inte är inne i studiebubblan och kan se saker från andra perspektiv.

Studielivet finns utanför skolan

– När man säger ordet studieliv är det väldigt få som faktiskt tänker på att sitta och plug-

”Hittar jag nya vänner?

Studerar jag rätt sak?

Kommer jag hitta jobb i den här branschen?”

”Kyrkan är precis lika mycket på Arcada och Hanken som i församlingens byggnader.”

Jessica Högnabba

ga, konstaterar Niclas Lemström.

På frågan om hur viktig den sociala biten av studielivet är svarar Christian Nygård: Viktigast! Både Koski och Hannukainen tycker att de sociala kontakterna och festerna ger ett avstånd till studierna och bättre ork. Det kan vara så enkelt som att sitta bredvid en kompis och plugga eller ta en kaffe tillsammans.

– Att ha en gemenskap är livsviktigt för alla studenter. Därför tycker jag att alla studerandekårer, ämnesföreningar och nationer gör ett jätteviktigt jobb, när de försöker föra människors samman, säger Jessica Högnabba.

Studentpräster, studiepsykologer och andra stödtjänster i all ära, att studenterna är viktiga för varandra är något Högnabba ofta betonar. ”Ryck med varandra på fester och låt ingen sitta ensam vid lunchen!” är hennes budskap.

Att det ska finnas något program för alla är också en viktig poäng. Koski och Nygård lyfter upp all den verksamhet som tutorer, kårer, ämnesföreningar och nationer ordnar.

– De vill att det kommer människor dit och de vill ha gemenskap mellan studerande. Det räcker att man dyker upp dit och säger hej, säger Koski.

Att bjuda på sig själv och våga tala med nya människor är några av Hannukainens och Lemströms tips.

Högnabba är försiktig med att föreslå en aktivitet som lösning.

– Det kan kännas som att problemet ignoreras. Jag tror att ensamhetskänslan eller att man är utanför är verklighet för ganska många.

Hon betonar att de som är aktiva i föreningar och styrelser har en viktig roll i att skapa trygga gemenskaper.

Att söka en församling kan också vara ett sätt för den som flyttat att hitta en ny gemenskap, tänker Nygård.

– Fast man inte känner någon där så tror man ändå på samma Gud och det är något som förenar.

”Går du i kyrkan?”

– Vi har funderat mycket på hur man ska få nya studerande att hitta en församlings-

gemenskap. Hur ska man bjuda med dem? frågar Jessica Högnabba.

– Jag tror att ett stort hinder kan vara att du är van med hur saker fungerade i din församling. Du startar från ruta noll, men samtidigt har du med dig alla förväntningar, säger Lemström.

Koski tror att tiden är en viktig faktor. Även för honom som har sin hemförsamling runt hörnet har det blivit svårare att hitta tid för de program han skulle vilja delta i.

Nygård tänker att den som flyttar till en ny stad tvingas göra ett aktivt val: Vill jag ha en församling? Här kanske de som inte orkar satsa på en ny gemenskap sällas bort.

Existerar studieliv och församling lite i sina egna bubblor?

– De nya kompisarna i skolan förstår inte riktigt varför jag hänger i kyrkan, säger Lisa Hannukainen. Det känns som att människor har väldigt stereotypa bilder av hur en person som går i kyrkan ser ut, att det typ är en mormor som stickar sockor.

– Jag kommer ihåg reaktionen när folk fick höra att jag jobbade i kyrkan. För att jag är den där killen som är programansvarig i ämnesföreningen och ordnar evenemang. Det kändes som att jag måste förklara det, säger Koski.

Däremot uppskattar de när någon ställer frågor om tro som kommer ur ett genuint intresse och nyfikenhet – något som blir vanligare när man lär känna människor bättre.

Christian Nygård upplever att fördomar finns på båda sidor. Det finns också kristna studerande som väljer att ta avstånd från studielivet på grund av festerna och alkoholkulturen.

– Det kanske gör att det blir lite av två olika världar. Enda gången de egentligen blandas är när de går förbi varandra i skolan.

Som en som rör sig i båda kretsarna tycker han det är tråkigt och vill uppmåna alla att ge det mesta en chans.

– Samtidigt som jag också själv behöver fundera på varför vill jag vara med. Vad är mitt motiv för att hänga med på festerna, när har jag själv roligt?

Lisa Hannukainen tycker det ger en trygghet att kunna stöta på någon från församlingen, till exempel i matkön, och veta att de har något gemensamt.

– Jag tycker det här är jättefin tanke, säger Högnabba. Ofta tänker man att kyrkan är där kyrkobyggnaderna finns och där människorna samlas. Men kyrkan är ju de som är kristna, de som är döpta. Kyrkan är precis lika mycket på Arcada och Hanken som i församlingens byggnader.

”PLANERA DIN tid och kom ihåg att ta det lugnt!” Från vänster Christian Nygård, Jessica Högnabba, Patrick Koski, Lisa Hannukainen och Niclas Lemström.

Fem tips för att balansera studierna och livet

• **Christian:** Välj vad du satsar på, våga säga nej!
– Det är få människor som kan jonglera jättemånga bollar i luften samtidigt och få det att fungera.

• **Jessica:** Du behöver inte förtjäna vilan!
– När jag själv studerade tänkte jag ofta “sen när den här tentan är över” då ska jag vila eller motionera eller göra något annat. Men jag kom aldrig fram till det där “sen när” för det kom alltid tusen andra saker.

• **Patrick:** Var organiserad!
Han går varje söndag igenom den kommande veckan och fyller i kalendern.
– En del kanske kräver mer tid för sig själva för att ladda batterier, andra vill vara med kompisar och någon vill sporta. Man behöver hitta sitt eget sätt att koppla av.

• **Lisa:** Tidshantering!
Hennes erfarenhet är att det går bra att jobba vid sidan av studierna så länge du planerar din tid väl.

• **Niclas:** Det är helt okej att stanna hemma och ta det lugnt!
– Jag tar varje dag lite som den kommer. Men jag märkte de första veckorna att det hela tiden var något evenemang, det var viktigt för mig att inse att jag inte behöver gå på allt.

PRESENTATION

Ett halvt sekel med LFF

Den 8 oktober i år har det gått femtio år sedan Laestadianernas Fridsföreningars Förbund rf grundades. I samband med jubileet gav förbundet ut en historik över sin verksamhet.

Kommittén som skrivit historiken presenterar brett hur LFF:s verksamhet utvecklats genom åren till den aktiva och livskraftiga förening den är i dag.

Det inledande kapitlet tar avstamp i väckelsens historia, hur den uppstod kring prästen Lars Levi Laestadius i Karesuando vårvintern 1846 och hur den därifrån spred sig vidare. 1869 anges som året då väckelsen nådde svenska Österbotten. Historiken berättar också om den stora splittringen 1898 och om splittringen av gammellaestadianerna 1934. Då gick de flesta finlandssvenska laestadianerna ur gammellaestadianismen och anslöt sig till Rauhan Sana-inriktningen.

LFF bildades 1968 för att administrera verksamheten som den tiden bestod av inremission och utgivning av Sions Missionstidning. Att förbundet bildades innebar inte att någon ny verksamhet påbörjades, utan att den laestadianska väckelsetraditionen tog fastare former på finlandssvenskt håll.

Idag har verksamheten utökats med yttremission, något som man redan för femtio år sedan höll dörren öppen för. Nu bedriver LFF ett aktivt missionsarbete i Ryssland och i Albanien.

Det har också skett en utveckling genom att LFF anställt allt flera medarbetare, bland annat har man sedan 2016 en heltidsanställd verksamhetsledare i Stig-Erik Enkvist.

JOHAN SANDBERG

Ger det musikaliska arvet vidare

BRÖDER. Bröderna Johan ”Jonte” och Patrick ”Pati” Wingren har under åren medverkat i flera musikaliska projekt tillsammans med andra. Att de gör något bara de två hör till ovanligheterna. Nu har de gjort en skiva.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

Frågan är om de ens musicerat tillsammans som barn.

– Jonte var för liten så han fick inte vara med. Det fanns en viss hierarki. Först var det bara jag och Birthe som sjöng, sen började Tove haka på. Sen började de två sjunga tillsammans, säger **Patrick Wingren**.

– Jag är yngst bland kusinerna. Det är fem år mellan mig och Pati, säger **Johan Wingren**.

Till familjen Wingren hör förutom de två bröderna också mellansystern **Petra**. **Tove** och **Birthe Wingren** är kusiner.

– Vi är en hippefamilj så vi har alltid hängt ihop, säger Pati.

Han sjöng mycket som barn, långt innan han började spela piano.

– Som ung skrev jag min egen musik som jag spelade och sjöng, Numera sjunger jag inte solo mera, säger Pati.

Jonte å sin sida säger sig spela piano för hemmabruk.

– Jag spelar mycket där hemma. Tar ut ackord och sånt, men det är en annan sak att spela inför andra, säger han.

Men nu har det blivit ändring också där. För en månad sedan tog Jonte över som kantor i Betania efter sin pappa.

– Det är ingen skillnad i talang mellan oss tre syskon. Det handlar mest om våra personligheter. Jag råkar vara envis. Vår syster Petra blev stressad och kastade pianolocket medan Jonte bytte instrument varje vecka. Han är praktisk och tar tag i saker medan jag är en detaljnörd som tycker om flugfiske och att öva piano. Ibland känns det som om personligheten väljer det man gör. I bästa fall kommer man då till sin rätt, beskriver Pati.

Nu här bröderna i alla fall gjort ett gemensamt projekt, skivan *If that isn't love*. Jonte sjunger och Pati spelar piano.

– Det började med att Sören Lillkung sade att du skulle kunna göra en skiva. Och du hakade på, säger Pati.

– Jo, så var det. Jag sökte och fick lite pengar för det, säger Jonte.

De spelade in skivan in i oktober och december för fem år sedan.

– Sedan dess har den på normalt wingrenskt manér legat på hårddisken. Vissa av oss – jag menar mig – kan bara göra en sak i taget. Blir det en paus i projektet så startar det inte innan det händer något som river igång det på nytt, säger Pati.

Nu hände Humlefestivalen. Pati fick frågan om att göra nåt pianistiskt på festivalen. Han föreslog då att göra det tillsammans med Jonte.

– Vi försökte få ut skivan till Humle, men vi hann inte. Vi var i alla fall så nära att vi kom igång på nytt, säger Pati.

De spelade in skivan i samma fysiska rum. De ville ha känslan av närhet under inspelningen.

– Resultatet skulle inte ha blivit lika om vi isolerat oss i olika rum som man vanligtvis gör, säger Jonte.

Det gav i sin tur utmaningar för Pati när han klippte och mixade.

– Det var ett ganska tidskrävande arbete. Jag visste jag måste rensa bort läckaget från pianot i sångmikrofonen. Dessutom tog vi ganska många versioner av sångerna och bandningen var på hela tiden.

Bara sång och piano

På skivan hörs bara Jonte Wingrens basröst och Patrick Wingrens piano. Fyra av låtarna är helt instrumentala.

– Vi har spelat in sånger som vi växt upp med hemma och i kyrkan. Vi hade bara fem låtar när vi gick in i studion. Sen kom vi på flera i stunden. Det var

BRÖDERNA WINGREN, sångaren Jonte och pianisten Pati har spelat in en CD med sånger de vuxit upp med och in i.

ganska roligt, säger Jonte.

De fem utgångslåtarna var sådana som han sjungit mycket.

– Alla låtarna på skivan är våra gemensamma minnen. Till exempel psalmen *Klippa du som brast för mig* eller *Rock of ages* tyckte vår fäffa om. *Wade in the water* gjorde vi med manskören Män. Om aftonen har vi gjort med Betaniakören, säger Pati.

Att *Amazing grace* inleder skivan är ingen slump.

– Den sjöng du i Betania när du tagit dig upp ur träsket. Det har en direkt inverkan på hur du sjunger.

– Jag minns den gången. Det blev som ett vakuum, säger Jonte.

Det är cirka tio år sedan. Med familjens stöd hade han då kommit tillbaka efter en jättetuff period.

– Jag var faktiskt i dåligt skick. Jag gick igenom en skilsmässa och det ena ledde till det andra. Under den tiden

Charmerande långläsning

BOOK

Och hjärtat, det var mitt. Essäer om att läsa, skriva, längta och leva i Rom

Författare: Sara Ehnholm Hielm

Förlag: Förlaget 2018

I essäsamlingen *Och hjärtat, det var mitt* utfors-

kar **Sara Ehnholm Hielm** sitt eget behov av – och sin oförmåga – att skriva.

Familjen har flyttat till Rom, maken för att jobba och hon för att skriva. Hon har visioner om en roman, men den vill sig inte. I stället föds den här samlingen av essäer, löst sammanhållen av vistelsen i Rom. I samlingen ryms också några essäer som Ehnholm

Hielm skrivit tidigare och som publicerats på annat håll. Det är förstås fint att få dem samlade inför bokens pärmar, men de rubbar den ström av tankar, minnen och upplevelser som annars på ett fint sätt ramar in bokens mer analytiska partier.

Det är något väldigt charmerande med att läsa analysen av skrivandets veder-

mödor och läsandets upptäckter med inströdda skildringar av allt det där mer vardagliga som också finns i ett liv. Det kan vara en källare i Rom, vars ett-riga mögellukt

bokstavligt talat åter sig in i föremålen som förvaras där, eller strandliv vid släktens sommarstuga i öster-

bottniska Köklot. Ehnholm Hielm gör välformulerade iakttagelser av sig själv och den miljö hon för tillfället vistas i, iakttagelser av den typen som man ofta brukar se i tidningarnas kolumner. I essäsamlingen ger hon prov på hur de här nedslagen i livet för hennes tankar vidare till andras tankar, andras ord.

Hon ger också en inblick i förlagsvärlden, en skymt av det som pågått bakom kulisserna i den finlands-

svenska förlagsbranschen. Skvallervärde, javisst, men framför allt en skildring av hur hon själv arbetat och vill arbeta med böcker och författare.

Och hjärtat, det var mitt bjuder på tankar och iakttagelser i så riklig mängd att den inte kan snabbläsas. Man behöver låta läsningen ta tid, inte minst för att det man läst ska få sjunka in och för att man själv ska hinna tänka vidare.

ERIKA RÖNNGÅRD

träffade jag också min nuvarande fru. Utan henne och familjen hade jag inte varit här idag. Jag jobbade i Helsingfors och Pati ringde och tyckte det var dags för mig att komma hem till Jakobstad. Han kom också efter mig. Det var en lång väg tillbaka men nu är jag här, säger Jonte.

Vill vara transparent med ljuset

Bröderna har svårt att sätta fingret på den andliga dimensionen i sångerna de spelat in. Det är något de inte längre tänker på.

– Den är ständigt närvarande och har

en stor inverkan på hur jag sjunger. Jag är väldigt tacksam när jag sjunger de här sångerna. Före jag ska sjunga ber jag varje gång i mitt stilla sinne att jag på ett naturligt sätt ska kunna förmedla något med texterna och att han Gud ska tala genom mig den stunden. Jag är tacksam för att han gör det och för att han förbarmat sig över mig. Det är bara nåd, säger Jonte.

Också Pati har sin lilla bönerutin innan varje framträdande.

– Jag ber att jag ska få vara så transparent som möjligt. För det ljus som lyser inom mig är inte mitt eget. I vissa

stunder tar det logiska tänkande över och jag hamnar i en analytisk hållning bara för att hållas på banan. Men det händer alltid att jag i något skede släpper taget. I de stunderna känns det som om jag får vara en kanal. Jag tror att livet överhuvudtaget inte handlar om att göra utan om att vara. Då kommer gärningarna av sig själva. Ska man pressa fram något vill det inte riktigt till, säger Pati.

Nu är chansen större att bröderna Wingren gör musikaliska projekt tillsammans. I juni flyttade Jonte tillbaka efter 25 år i Helsingfors och ska nu bygga hus i Larsmo.

– Kanske vi gör en byarond. Jag ser ofta de små bönehusen, både de lutherska och frikyrkliga, när jag rör mig i Österbotten för att stämma och serva pianon. Det är något otroligt fint med gemenskapen bland dem som möts i dem, säger Pati.

”Det ljus som lyser inom mig är inte mitt eget.”

Patrick Wingren

PÅ TVÄREN MALIN AHO

När något skaver i vardagen

Det behöver inte vara en stor grej, det kan vara en tand som värker en aning, att glasögonen hela tiden åker snett, eller att man inte funnit passande vinterskor då

snöslasket och sörjan redan är här. Men ibland kan de små skavankerna, speciellt ifall de blir tillräckligt många, nagga i vardagsmolnets silverkant.

De kan jämföras med bollar som inte får tappas. Att bära ett par går bra, men när man håller i till-

räckligt många blir det både tungt och irriterande.

Det finns ett enkelt sätt att lösa problemet: att göra undan varje skavank alltför som de uppstår. Men jag tror att vi människor i den här frågan i stora drag kan delas in i tre olika grupper: de som tar itu med uppgif-

ten direkt, de som tar itu med den inom en rimlig tid, och de som skjuter upp den tills det antingen blir olidligt eller de har vant sig med problemet. (Och vips har du gått så länge med sneda glasögon att din vänstra hand har ett invariant mönster att rätta till bågarna även

när de nya sitter perfekt.) Risken med att höra till den sistnämnda gruppen är att vardagen till slut kan bli olidlig med alla bollar du försöker hålla i luften.

Hur ska jag då lyckas upgradera mig själv till någon av de andra grupperna? Svaret på den frågan är

också enkel: jag tar ett beslut om saken och håller fast vid det. Med beslutssamhet och envishet. I och för sig tror jag att det är precis de egenskaperna som håller mig kvar i den tredje gruppen. Kanske ni kan ana i vilket skede den här kolumnen blev klar?

Som ett eget universum

BOK

Mamma november

Författare: Peter Sandström
Förlag: Schildts & Söderströms 2018

tala om hur en död gris spelar en avgörande roll när Peter hamnat i ån. Händelserna kan kanske tolkas som bilder för något större, men minst lika

väl fungerar de som vackra och absurda tavlor i helheten.

Det ödsliga möter med lätthet det roliga i Sandströms bok, och det blir sällan pretentiöst. I novellen om sonen Neo skriver han: ”Vi hade varit på Tivoli. Vi hade åkt med veteranbilar som gick längs en skena. Hur mycket man än svängde på ratten så fortsatte bilen längs sin bana. Neo märkte det där. Han satt och svängde på ratten. Han tittade på mig. Det händer inget, sa han. Bilen skramlade vidare. Från karuseller-na hördes skratt och rop. Vi satt tysta i bilen. Vi kastade pil och drog i snören. Pojken vann ett diadem av plast.” Liksom bilen på tivolit skramlar vidare går huvudpersonens liv vidare. Hand i hand med hans acceptans av alltings förgänglighet och det faktum att han äldras går hans ånger över att han inte tillbringat tillräckligt med tid med sina barn när de var små. I stället för att tälta med dem i skogen har han skrivit dikter. Få lyckas så vackert beskriva det täta släktskapet mellan vissheten om alltings död och livets intensitet som Peter Sandström gör.

Jag ser redan fram emot nästa bok av Sandström. Vad händer om han bjuder in oss in en helt annan värld än han byggt upp hittills? Vad händer om dialogerna blir långa och hetsiga? Jag litar helt på att han ror precis vad han vill i hamn.

■ ULRIKA HANSSON

PETER SANDSTRÖM är aktuell med boken Mamma november. FOTO: MARICA ROSENGÅRD

KRYSSSET NOVEMBER

Konstruerat av BRITT-MARI ANDFOLK

FÄGEL	HADE FYLLETS AV VISHETENS ANDE 5 Mos 34:9	RENONS	AME-RIKA	SOV-JETISK POLI-TIKER	SÄNDNING AV LJUD-FILER VIA INTERNET	"NOA, DANIEL OCH..." Hes 14:14	MÅLE-RISK	PLATS	HAN VAR HANS FAR 1 Mos 6:10
KURERA			KÖTT I GELÉ INFÄK-TIONS-STUKDOM		EFTER BRAND	ISTORA BJÖRN "OCH" 300 5:9	ÖVER-TYGELSE IN-KAPABEL		
STAD I FINLAND KVINNA I SOUSSE			SAMMETS-ARTAT TYO ELYGFARIS ORGANIS-JATION				TIDIG MORGON-STUND FRUSET VATTEN		
HÖRSEL-ORGAN	INLEDER BISATS DUO		HAN VAR FÖRLAMAD Ap 9:33 PAPPERET	FÖR-MODAR	TURE SVENTOM	AKA PA BRADA PI VÄGOR HÖR INOP MED VÄRK	NORDISK MANSNÄM KÄKA	KAFE	KRUK-VÄXT
UPP-TÄG			RAKNE-LÄRA ÖVERBERÄL-HAVARE 2 Kung 5:1		KON-FLIKT	UT-LÄNDSKA			UTSIR-NING
BMA 2018	KVIST GIFTIGT ÄMNE	SAGO-VÄSEN SISTA PÅRETS UT	ABRAHAMSON 1 Mos 2:3 DALIG VANA	VAJA RADON	HAMMAR-SKJÖLD NATRIUM		OLLE ISAKSSON GAMMAL SKATT		
VARDAGS-BYXOR			STAD PÅ SICILIEN			INTE OFTA	--- ET LABORA TRÄNA		
HUVUD-STAD I ARMENIEN			ORD-FLÖDE	KADAVER OBEHAG	HÄLLA VATTEN ALBERTS ÄMNE	DVALA KLOSTER I SVERIGE			ÄR VISSA FJÄDRAR?
ÄSTUNDA			VILKEN HALS-DUK		INTE VÄRT	DÄR SES SKYTTEL-TRAFIK SILVER			
KRÄNKTA	HEDER	BESTÄMD ARTIKEL	KONST-VERK BUR-FÄGEL		SÄ KALLAD ETT I LONDON	BITTIDA OCKSÅ ETT OCH	TRIVAS ÄR FEG OCH FÄGEL		
GERMAN SMÅ-SKRIFT			KOIVISTO		NORM ULLA SVENSSON		ABER-TON		
			GITTER		LEVER VI I	VIKTEN-HET I DET ANTIKA GREKLAND			
			INTYG			KORT-SPEL			

OKTOBERKRYSSSETS LÖSNING

Bland de rätta lösningarna belönades följande med ett bokpris som kommer på posten. Vi gratulerar: **Christine Nyfelt**, Bosund, **Tom Nurmi**, Pargas och **Annika Snellman**, Jakobstad.

VINN BÖCKER!

SKICKA IN!

Vi behöver din krysslösning senast onsdagen den 12 december 2018, sänd till: Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. **Märk kuvertet "Novemberkryssset"**. De tre först öppnade rätta lösningarna belönas med bokpris. Bibelcitaten i kryssset är enligt Bibel 2000. **Lycka till!**

Namn och adress:

.....

.....

.....

BMA 2018	K	TURNU	N	P	IVER	O	SKUMMA	HACK I HÄLT	S	R
→	A	M	A	Z	I	N	G	→	A	B
ABRAHAMSON 1 Mos 12:5	L	O	T	R	I	N	G	A	R	E
FAKTA TILL BOKEN 1 Mos 12:5	A	D	A	M	T	A	R	M	S	J
FAKTA TILL BOKEN 1 Mos 12:5	B	E	N	I	N	KROPP-DEL	A	O	R	T
FAKTA TILL BOKEN 1 Mos 12:5	F	A	S	A	N	GRANN	V	A	C	K
FAKTA TILL BOKEN 1 Mos 12:5	A	L	T	E	N	FRANK GATA ASK	R	U	E	
FAKTA TILL BOKEN 1 Mos 12:5	A	S	I	E	N	OKSÅ TRUBA	A	S	T	R
FAKTA TILL BOKEN 1 Mos 12:5	Å	N	G	B	Å	T	R	A	K	A
FAKTA TILL BOKEN 1 Mos 12:5	K	N	O	G	A	T	R	E	O	
FAKTA TILL BOKEN 1 Mos 12:5	G	R	O	O	A	S	I	R	P	A
FAKTA TILL BOKEN 1 Mos 12:5	E	R	I	T	R	E	A	P	O	E
FAKTA TILL BOKEN 1 Mos 12:5	O	N	U	S	G	L	A	L	L	T
FAKTA TILL BOKEN 1 Mos 12:5	S	K	R	E	V	S	→	A	V	→
FAKTA TILL BOKEN 1 Mos 12:5	S	A	U	L	I	UNTER NATION	N	E	I	G
FAKTA TILL BOKEN 1 Mos 12:5	S	K	I	L	T	R	U	B	E	N
FAKTA TILL BOKEN 1 Mos 12:5	I	N	L	A	G	A	N	T	T	

UR EVANGELIET

”Jag var hungrig och ni gav mig att äta, jag var törstig och ni gav mig att dricka, jag var hemlös och ni tog hand om mig.”

Läs mera i Matt. 25:31–46

OM HELGEN

Han kommer i härlighet

Domsöndagen har också kallats Kristi konungaväl-des söndag. Kristus kommer vid tidens slut ”i sin här-lighet” och sätter sig ”på härlighetens tron”. Kyrkoår-ets sista söndag ansluter till följande söndag, den för-sta advent. I början och i slutet av kyrkoåret är det fråga om samma verklighet: Gud kommer oss nä-ra och ställer oss inför sitt ansikte. Människan är ansvarig för vad hon gör och inte gör.

RUNT KNUTEN

”Vill du hjälpa någon inför julen?”

Esbo svenska försam-lings diakoni tar emot små inslagna paket. Mer info i annonsen.

LUST ATT
VARA MITT I
SMÖR
ÖGAT
- NÄR ER
FÖRSAMLING HAR
NÅGOT EXTRA PÅ GÅNG?

Platsen i högerkrysset ger annonsören synlig-het i hela landet, fri ut-formning och fyrfärg i storlek 81 x 55 mm för bara 150 euro inklusive moms!

Gäller endast församlings- och kyrkligt relaterade annonser.

2 X 55 / PRIS 150 €

INSIDAN

för tiden 23–29.11

Ansvarig redaktör kyrkliga annonser: Emelie Wikblad, 040 831 6614, annons@kyrkpressen.fi

BETRAKTELSEN MIA ANDERSSÉN-LÖF

FOTO: JOHAN SANDBERG

Rakt igenom mitt liv

VÅR FEMÅRING älskar trafikmärken. Vi har lånat hem bilskolans teoribok från biblio-teket, och den studerar han andaktsfullt. Man får – man får inte. Många av våra samtal handlar om rätt och fel, elakt och bara oar-tigt. Domsöndagen närmar sig och riktar vår uppmärksamhet mot Kristi återkomst och den yttersta domen. Som femåringar frå-gar vi efter svartvita förhållningsregler: Får man? Eller inte?

Men handlar mina frågor om vad Gud önskar för mig och av mig? Om vilka konse-kvenser jag och mina handlingar får? El-ler handlar det om ångest, om jakten på en trygghetskänsla?

”O döm oss, Herre, frisäg oss i domen”, sjunger vi i *Guds kärlek är som stranden*. Pau-lus skriver: ”Nu blir det alltså ingen fällan-de dom för dem som tillhör Kristus Jesus.” Rättfärdighet och himmelsrätt är ingenting

vi kan skrapa ihop till med tillräckligt många och goda gärningar. Gud frikänner oss i do-men för Jesu skull. Det är på honom allt be-ror. Där är tryggheten.

VARFÖR PRATAR VI då överhuvudtaget om do-men? Om våra gärningar nu inte har någon betydelse? – Gärningar kan inte skiljas från den kärlek – eller kärleksslöshet – som dri-ver dem. Domen går rakt igenom mitt liv. Kärleken har sitt upphov i Gud. Med kristna begrepp kallar vi det helgelse, när vi formas av gemenskapen med Jesus Kristus. Vartefter vi helgas, glöder också kärleken i oss hetare. Det syns i våra handlingar, på vem vi tror.

Han som har börjat ett gott verk hos oss kommer att fullborda det till Kristi Jesu dag (Fil. 1:6). Det vi kan göra är att låta honom göra det.

MIA ANDERSSÉN-LÖF

Mia Anderssén-Löf är kyrkoherde i Nykarleby församling.

I dag tänker hon på all utveckling som rädsla förhindrar.

Hennes tips: Helgelse, liksom all utveckling, handlar om att ta små, medvetna steg, som småningom blir vanor. Vad kan du göra idag för att växa i tro?

#bönetwitter

”Jesus Kristus, låt mig inte glömma att jag är din. Släpp inte taget om mig!”

Följ Kyrkpressens böne-twitter på sökordet #bönetwitter

Veckans tweet är skriven av Mia Anderssén-Löf.

HELGENS TEXTER

FÖRSTA LÄSNINGEN Dan. 12:1–3

ANDRA LÄSNINGEN Upp. 20:11–21: 1

EVANGELIUM Matt. 25:31–46

Domsöndagen. Temat är Kristus, Herre över allting.

PSALMFÖRSLAG

139, 858, 143, 228.

Psalmerna är valda av Dag-Ulrik Almqvist.

I KLARSPRÅK

Det hebreiska ordet för härlighet betyder bok-stavligen tyngd, i överförd mening ära och anseende. Det används i Bibeln om regenters uppträdande i makt och glans.

Bibelns gudsbild har samma drag: Herren framträder i härlighet. Herrens härlighet skildras konkret som en bländande glans, omgiven av eld och rökmoln. Människor kan inte komma den nära.

I frälsningsläran används ordet härlighet om den återglans från Gud som människan från bör-jan ägt, men som synden förstört. Den återställs genom Kristus.

källa: bibeln.se

DOMPROSTERIET

BORGÅ SÖ 25.11 KL. 10: Mässa i Kullo by-kyrka, Smeds, Söderström KL. 12.15: Högmässa i Domkyrkan, Eisentraut-Söderström, Stråhlman, Helenelund, Denice Sjöströms grupp SÖ 25.11 KL. 19: Konsert i Domkyrkan, Mässingsjul, Cornicines Borgoenses och Con Brassica MÅ 26.11 KL. 8.30: Stolfysio, Gröt och Prat, Sampoväg. 1, Vårberga, pris 0,50 € KL. 13 : Sjömansmissionskretsen i Café Ankaret TI 27.11 KL. 10.30: Babykyrka i Mariagården, Wilén, Söderström KL. 12: Andakt med lunch i församlingshemmet KL. 13.30: Männens samtal i mu-sikrummet ON 28.11 KL. 13: Mariakretsen i församlingshemmets musikrum KL. 18: De vackraste julsångerna, Hemgården, Söderveckoski, lot-teri, försäljning av bakverk mm, kaffeservering, Smeds, Tollander TO 29.11 KL. 13: Missionskretsen i musikrummet TO KL. 14: Kråkökretsen samlas i Sjötorp KL. 14–16: Nalleklubben i Dom-prostgården, Finnbyv. 6. För barn från 2 år. Lek, pyssel, bibelberät-telser och sång. Barnen tas om-hand av ledarna Kerstin Eklöf & Sussi Hindsberg. Ingen anmälning. KL. 18: Jakten på bibeln i Café Ankaret KL. 18: Kul på svenska i försam-lingshemmet. Kom med och prata svenska med invandrare! Vi dricker kvällste tillsammans, pra-tar svenska med varandra i min-dre grupper, leker enkla och roliga lekar på svenska och sjunger sånger på svenska. KL. 18.30: De vackraste julsång-erna, S:t Olofs kapell, Pellinge, Wilén, Söderström, Margit Wes-terlund

LAPPTRÄSK SÖ 25.11 KL. 12: Högmässa i kyr-kan, Linus Stråhlman, JE ti 27.11 KL. 9.30–11.30: Vuxen-barnklubb, Krubban, i Annagår-den, Nea

LILJENDAL SÖ 25.11 KL. 10: Högmässa i kyr-kan, Linus Stråhlman, JE ti 27.11 KL. 9.30–11.30: Vuxen-barnklubb, Krubban, Annagården, Nea on 28.11 KL. 18: Tjejharmoni, Jul-fest i Prästgården, Nea to 22.11 KL. 9.30–11.30: Vuxen-barnklubb, Krubban, i Mariagår-den, Nea

LOVISA SÖ 25.11 KL. 12: Högmässa i kyr-kan, Erik Vikström, Arno Kantola TI 27.11 KL. 11–13: En Euros Café i församlingshemmet TI 27.11 KL. 13: Pensionärsföre-ningen i församlingsgården TO 29.11 KL. 8.30: Morgonkaffe i Tikva TO 29.11 KL. 9.30: Barnens ad-ventskyrka i kyrkan

Fr 30.11 kl 9.30: Skolgudstjänst med Generalshagens skola i kyrkan

PERNÅ Fr 23.11 – kl. 10 Café Mikael: – kl. 18 Domsöndag – Mässa i Taizéstil: i kyrkan, Christer Åberg, Camilla Wiksten-Rönnebacka.

SIBBO Mer information: på Sibbo svens-ka församlings hemsida www.sibbosvenskaforssamling.fi LÖ 24.11 KL. 11: Missionsbrunch och konsert med Furahakören i Söderkulla kyrka. Efter konserten och brunchen workshop med Furahakören. LÖ 24.11 KL. 18: Kyrkans ungdoms lördagssamling i Prästgården. Isa-bella Munck och Patrik Frisk. SÖ 25.11 KL. 10: Mässa i Söderkulla kyrka. Stefan Djupsjöbacka, Mau-riz Brunell. SÖ 25.11 KL. 12: Mässa i Sibbo kyr-ka. Katja Korpi, Mauriz Brunell. SÖ 25.11 KL. 16: Babykyrka med utdelning av dopfåglar i Sibbo kyrka. Katja Korpi, Isabella Munck, Mauriz Brunell. MÅ 26.11 KL. 19: Drop In i Söder-kulla kyrka. Milja Westerlund. TO 29.11 KL. 17: Familjen i Söder-kulla kyrka. Julpyssel. Isabella Munck, Milja Westerlund. TO 29.11 KL. 17: Barnkören i Söder-kulla kyrka. Lauri Palin. TO 29.11 KL. 18: Missionsauktion i Bykyrkan Tabor i Box, Grönkulla-vägen 142. Helene Liljeström.

HELSEFORS PROSTERI

JOHANNES Fr 23.11 KL. 10: Musiklek för 1–5-åringar i Hörnan. Höbergsgatan 10. Holl-mérus KL. 12.15–13.30: Veckolunch i Höbergsgården, Höbergsgatan 10 E. Välkommen på middagsbön i Johanneskyrkan kl. 12. SÖ 25.11 Domsöndagen KL. 10: Högmässa i S:t Jacobs kyr-ka. Gehlin, Enlund. Söndagskola. Kyrkkaffe KL. 12: Högmässa i Johanneskyr-kan. Lindström, Busck-Nielsen, Almqvist. Kammarkören Jubilate. Kyrkkaffe. MÅ 26.11 KL. 10–11.30: Babyrytmik i Hörnan, Höbergsgatan 10, gatunivån. För barn under 1 år. Hollméru. KL. 14–16: Café Fallerå! Ett möte över generationsgränserna i Hörnan, Höbergsgatan 10, gatu-nivån. Café-delen börjar kl. 14 och en glad musikstund kl. 15. TI 27.11 KL. 12: Lunchmusik i Gamla kyrkan med Veera Surkka. KL. 13.30–14.30: Musiklek för 0–3 åringar i Bokvillan, Tavastvägen 125. Hollméru. ON 28.11 KL. 14–15.30: Samtalsgruppen Sjötorpet, Höbergsgatan 10 E, 2 vån. Öllberg. KL. 18: Veckomässa i Gamla kyr-kan. Busck-Nielsen, Almqvist.

RADIO & TV

Andrum kl. 6.54

(med repris 9.10)

Fre 23.11 Amanda Audas–Kass, Hel–singfors **Må** 26.11 Cecilia Forsén, Hel–singfors **Ti** 27.11 Amanda Audas–Kass, Helsingfors **Ons** 28.11 Fredrik Martin, Ekenäs **To** 29.11 Sissi Uunila, Mariehamn.

VEGA

Aftonandakt kl. 19.15

Fre 23.11 Janne Kütimaa, Tallinn **Sö** 25.11 Kristus herre över allting. Text–läsare: Alice Brandt och Benjamin Häggblom. **Må** 26.11 Bevarade ord: Zacharias Topelius. Uppläsare: Öivind Nyquist. **Ti** 27.11 Anders Hamberg, Jyväskylä **Ons** 28.11 Kaikka Växby, Vanda **To** 29.11 Stefan Salonen, Hel–singfors.

VEGA

Gudstjänst kl. 13.03

Sö 25.11. Lovsångsgudstjänst med Purmo församling. Predikant och li–turg: Tomas Portin. Organist,kantor och körledare: Anna–Karin Johans–son. Kör: Lovsångsteamet. Textläsa–re: Hanna Enell.

VEGA

TV HIMLALIV

Måste jag ha en partner?

Liisa Mendelin behöver inte en andra halva för att kän–na sig som en hel människa.
– I något skede hittade jag min andra halva och det var underbart men inte blev jag hel för det, jag var fort–farande halv.
På Arenan, sänds i Yle Fem 26.11 kl. 18.30, repris 27.11 kl. 10.

To 29.11
kl. 10–11.30: Musiklek i S:t Jacob. Kvarnbergsbrinken 1. Hollmérus.
kl. 14–15.30: Diakoniträffen i S:t Jacobs församlingssal. Fontana Media håller bokpresentation & försäljning. Salenius.
kl. 16–17: Förbönsgruppen i Johanneskyrkans krypta. Heikel–Nyberg.
kl. 17.30: Kristen meditation i Jo–hanneskyrkan.
Middagsbön i Johanneskyrkan: vardagar kl. 12.
Välkommen på Luciafest: den 13.12 klockan 14–16 i S:t Jacobs kyrka, Kvarnbergsbrinken 1. An–mäl dig senast den 7.12.2018 till diakonissan Karin Salenius, tfn 050 3800867 eller karin.sale–nius@evl.fi

■ **MATTEUS**
Matteus hemsida: www.helsing–forsforsamlingar.fi/matteus
Pastorskansliet har öppet: må–ti, to–fre kl. 9–14
Matteuskyrkan är öppen: må–fr kl. 10–14.
MATTEUSKYRKAN Åbohusvä–gen 3
Lö 24.11 kl. 10: Matteus SALT är inte bara prat, utan även mat. Varje tillfälle börjar med brunch för 5 €, Att prisä Gud, mera lov–sång. My Ström och Juho Kankare medverkar. Barnpassning/pro–gram för barn.
Lö 24.11 kl. 10–13: Advents–julpyssel: Alla åldrar välkomna att pyssla, material och idéer finns, ingen förhandsanmälan, servering. Frivilligt material– och serveringsavgift.
Lö 24.11 kl. 10–10.45: Klapp och klang för barn 0–4–år med vuxen, Catarina Bärlund–Palm.
Sö 25.11 kl. 10: Högmässa, Juho Kankare, Tuula Stöckell, Söndags–skola, kyrkkaffe i Olavussalen
Sö 25.11 kl. 18: Kvällsmässa med temat ”Minst”, talare Mia och Björn Vikström, Stefan Forsén,
Ti 27.11 kl. 10: Knattekyrka, Juho Kankare, Catarina Bärlund–Palm, Niels Burgmann.
Ti 27.11 kl. 18.30: Matteus kyrko–kör, Niels Burgmann
On 28.11 kl. 15–18: Öppet hus för ungdomar
On 28.11 kl. 18: MU–mässa, kort mässa med bönevandring. Ungdomar medverkar. Kyrkfika efteråt
To 29.11 kl. 9.30–12: Familjeklub–ben i Nordsjö, Sjökortstranden 6. Ledare Marianne Bergström
To 29.11 kl. 13: Text och tro, i Ola–vussalen i nedre våningen. Text & tro är samtal, sång och samvaro kring kyrkoårets texter och psal–mer tillsammans med Juho och Niels

■ **PETRUS**
www.petrusforsamling.net
Kansliet är öppet: må–ti kl. 10–13, ons kl. 13–16, to–fre kl. 10–13
09–2340 7100 Haga Prästgårds–väg 2, 00320 Helsingfors
Fr 23.11
kl. 10 Musiklek i Hagasalen: En rolig förmiddag för er med barn 0–5 år. Efteråt kaffe och smörgås! Vesperv. 12, 2 vän.
kl. 18 Ungdomssamling: Lovsång, andakt, gemenskap och snacks! Kom med på en kul kväll i Haga–salen, Vesperv. 12.
Sö 25.11
kl. 10 Högmässa i Munksnäs kyrka: Söndagsskola för barnen! Tegels. 6 Björk, Hilli. Kyrkkaffe

kl. 12 Högmässa i Äggelby gamla kyrka: Kyrkkaffe. Brofogdev. 12. Allan Franzén, Hilli. Kyrkkaffe
kl. 16.30 Puls–gudstjänst: En gudstjänst i nyare stil för alla åldrar. Barnkyrka och Cool Kids för barnen. Södra Haga kyrka, Vesperv. 12
Ti 27.11
kl. 9 Morgonandakt: Andakt, bön, lovsång. För alla. Varje tisdag. Ha–gasalen, Vesperv. 12. Medverkan–de är lärjungaskolan Transform.
kl. 10 Musiklek i Malms kyrka: En rolig förmiddag för er med barn 0–5 år. Efteråt kaffe och smörgås! Kommunalv. 1
kl. 18 Lovsångsgruppen: Sångöv–ning med Peter Hilli, lovsångs–gruppen medverkar under förbön och tack. Munkshöjdens kyrka. Raumov. 3.
kl. 19 Förbön och Tack: Ronny Thylin. Munkshöjdens kyrka, Raumov. 3. Barnpassning ordnas. Förbönstelefonen öppen tisdagar kl.12–14, tel. 09–23407171. Väl–kommen med!
On 28.11
kl.19 Encounter: En kväll där vi får möta Gud tillsammans. Vi ber, lovsjunger, lyssnar och delar. Ha–gasalen, Vesperv. 12
To 29.11
kl. 9 Morgonbön: Tanke för dagen, bön, lovsång. Torsdagar i Hagasa–len, Vesperv. 12. Medverkande är lärjungaskolan Transform.
kl. 12.30 Vesperkören: Kom med och sjung i kör! Vesperv. 12 Peter Hilli
kl. 18.30 Petrus Vokalensamble: För dig som sjungit i kör förr. Äg–gelby gamla kyrka. Peter Hilli
ÖVRIGT
Vill du inleda december i julstäm–ning?: De vackraste julsångerna 1.12 kl.17, Äggelby gamla kyrka, Brofogdev. 12. Medarrangör Svensk förening i Äggelby r.f.
Petrusmässa och hela försam–lingens julfest: 2.12 kl.16 i Södra Haga kyrka. Julgröt efteråt!
Café Torpet: Öppet må–fre 9–17, All Day Breakfast lö jämna veckor kl. 9.30–13. Nästa gång 1.12. Väl–kommen på helgfrukost!

■ **HELINGSFORS PROSTERI**
Mässa i Taizéstil: Taizésånger, bibeltexter, nattvard och tystnad. Efter mässan kvällste. Mässan är mångspråkig (åtminstone finska, svenska, engelska) och firas i Helsingfors domkyrkas krypta 7.12 kl. 18.
Det hjälper att prata: Kyrkans samtalshjälp finns till för dig som behöver ett lyssnande öra. De jourhavande är utbildade frivilliga eller kyrkligt anställda med tyst–nadsplikt. Samtalstjänsten består av chatt, brev– och telefonjour. Chattjouren är öppen må–to kl. 19–21 och finns på adressen www.samtalstjanst.fi. Telefonjourens nummer är 0400 22 11 90 (från utlandet +358400221190) och du kan ringa varje kväll kl. 20–23. Du kan dessutom skriva ett hand–skrivet brev till Kyrkans brevjour, PB 210, 00131 Helsingfors. Vi sva–rar inom några dagar.
Café Torpet: Öppet må–fre 9–17, All Day Breakfast lö jämna veckor kl. 9.30–13. Nästa gång 1.12. Väl–kommen på helgfrukost!

och familjerådgivarna kostar inte något och är konfidentiella. Samtalen förutsätter inte att du är medlem i kyrkan. Ring tids–beställningens nummer 09 2340 2555 vardagar kl. 9–12.
Kampens kapell: öppet vardagar 8–20 och veckoslut samt helgda–gar 10–18. Mer info www.helsing–forsforsamlingar.fi.

■ **DEUTSCHE GEMEINDE**
So 25.11. um 11 Uhr: Gottesdienst zum Ewigkeitssonntag (Matti Fischer)

■ **OLAUS PETRI**
Lö 24.11 kl 18: Helgsmålsbön. Kaisa Keskitalo, orgel.
Sö 25.11 kl 11: Högmässa. Lars–Olof Ahlfors, Hanna Laakkonen–Yang.
Må 26.11 kl 17: Musiklek för alla. Sussi Isaksson leder.
Ons 28.11 kl 10: Musiklek för alla. Sussi Isaksson leder.
To 29.11 kl 10: Babyrytmik (0–1 år). Sussi Isaksson leder.

MELLERSTA NYLANDS PROSTERI

■ **ESBO**
Högmässor sö 25.11: Esbo dom–kyrka kl. 12.15. Terlinden, Malm–gren, Esbo Arbis kammarkör, dir. Timo–Juhani Kyllönen., Närstå–endevärdarna inbjuds speciellt. Kyrkkaffe i Sockenstugan.
Veckomässa: Söndrik kapell on. 28.11 kl. 12. von Martens, Wikman. Kyrkkaffe.
Braskväll för kvinnor: Mataskär, internatet, to 29.11 kl. 18.30. Vi tänder brasan i internatet och dricker kvällste. Brita Ahlbeck berättar om Frälsarkransen och vi har möjlighet att göra egna Fräl–sarkransar.
SymamSELLERNA: Varje ti. kl. 16–19 i Vita huset, Prästgårdsgr. 1, t.o.m. 11.12.
Samling för seniorer: Köklax kapell ti 27.11 kl. 13–14.30. Höst–terminens sista träff.
Öppen mottagning: varje to kl. 10–12, Esbo sv. förs. kansli, Kyr–kog. 10. Kom och träffa diakoniar–betaren för samtal.
Familjeklubbar för föräldrar med småbarn: Varje må i Köklax ka–pell, varje ti i Sökö kapell, varje to i Matby kapell kl. 9.30–11.30. Klubbarna är gratis, ingen för–handsanmälan.
Vill du hjälpa någon inför julen?: Esbo svenska församlings diakoni tar emot små inslagna paket med ett innehåll värt max. 10 €, som ges som julgåva till behövande. Paketerna kan innehålla t.ex. kaffe, te, choklad, pepparkakor, glögg osv. Paketerna tas emot på för–samlingens kansli på Kyrkog. 10, må–fre kl. 9–13, eller i Olars kyr–ka, svenska sidan, Olarsbäcken 4 – kontakta diakoniarb. Taina Sandberg, 040 547 1856 innan du hämtar ditt paket till Olars.
En ny sorgegrupp: startar i ja–nuari 2019 i Olars kyrka, svenska sidan, Olarsbäcken 4. Vi träffas för samtal och stöd on 16.1, 23.1, 30.1, 6.2 och 13.2 kl. 18. Mer info: Heidi Jäntti, 040 531 1046, heidi.jantti@evl.fi
Vad sedan?: I januari 2019 startar en ny grupp för dig som nyligen lämnat arbetslivet och tillsam–mans med andra vill fundera på hur vardagen ska se ut i fortsätt–ningen. Vi samlas i Söndrik kapell on 30.1, 6.2 och 13.2 kl. 10.30. Mer info: Heidi Jäntti, 040 531 1046, heidi.jantti@evl.fi

■ **GRANKULLA**
To 22.11 kl. 10–11: Lovsångs– och förbönegrupp i övre brasrummet, Catherine Granlund
Sö 25.10 kl. 12: Domsöndagens högmässa, Ulrik Sandell, Daniel Nyberg, Marlen Talus–Puzesh, Heli Peitsalo. Skriftskolans för–äldrasamling i övre salen. Kaffe i nedre salen.
Ti 27.11 kl. 9.30: Familjelyktan i Sebastos, Yvonne Fransman, Heli Peitsalo.
Kl. 9.30– 11: Diakonimottagning och brödutdelning.
Kl. 15: Glad idag –tvåspråkig mentalvårdsgrupp i Sebastos, Catherine Granlund.
Kl. 18: Graziakören i övre bras–rummet, Heli Peitsalo.
On 28.11 kl. 13.30: Kyrkosyören–ingen i övre brasrummet.
Kl. 15.30–17.30: Tvåspråkig när–ståendevårdarträff i Sebastos, Karin Nordberg.
To 29.11 kl. 10–11: Lovsångs– och förbönegrupp i övre brasrummet, Catherine Granlund.

■ **KYRKSLÄTT**
Fr 23.11 kl. 13–15: Effa för barn i åk 3–4, fredagar på Hörnan.
Fr 23.11 kl. 19: Årets stora julkon–sert i Kyrksläatts kyrka med Tho–mas Enroth, Heléne Nyberg, Mats Rådberg, Philip Järvenpää. Gäst–artist Thomas Lundin. Biljetter 30 euro vid dörren eller 25 euro + exp.avg. i förköp via Luckan.
Sö 25.11 kl. 17: Högmässa i Kyrk–släfts kyrka. Vi firar speciellt bar–nen som i år fyller 4 år. Helena Rönningberg, Jenny Åkerlund, Su–sann Joki, Mikaela Ståhl–Kokkola.
Må 26.11 kl. 18.30–20: Sång och Bön i koret i Kyrksläatts kyrka med Lars–Henrik Höglund.
On 28.11 kl. 15–17: Biljard och Chill, öppet hus för ungdomar i högstadieskolan på Hörnan.
On 28.11 kl. 14–18: Kom med och sy hållbara fruktåsar på diakonin, Torgvägen 3. För–samlingen bjuder på kaffe och en salt bit från kl. 15. Charlotte Steffansson–Myrskog från Fin–ska Missionssällskapet deltar tillsammans med församlings–anställda. Påsarna delas ut och säljs i församlingens verksam–het till förmån för mission och diakoni. Församlingen tar gärna emot tunt genomskinligt tyg för ändamålet. Mer info, Jenny Åkerlund tel 050 376 1488, jenny.akerlund@evl.fi.
To 29.11 kl. 10–12: Knatterytmik på Hörnan.
To 29.11 kl. 15–17: Hörnan MC, klubb för åk 5–6 på Hörnan.
Kyrkoherdeämbetet: öppet må–to kl. 9–15. Fredagar stängt. Tel. (09) 8050 8292.
Epost: kyrkslatts.svenska.for–samling@evl.fi . www.kyrkslatt–svenska.fi

RASEBORGS PROSTERI

■ **EKENÄSNEJDENS SVENSKA SÖ 25.11:**
–kl. 10 Högmässa: Ekenäs kyrka. Cleve, Nygård.
–kl. 16 Musikandakt: Te–nala kyrka. "Ljuset lyser i mörkret". Afrikanska sånger. Cleve, Lindroos, Tenala–Bromarv kyrkokör.
To 29.11:
–kl. 19 Konserten Viva Vilvaldi! Ekenäs kyrka. Raseborgs Sinfo–nietta, dir. A. Soinen. Fritt intr./program 5e.
Info: www.ekenasnejdensfor–samling.fi

■ **INGÅ**
Fre 23.11:
– kl 18.00 Israeliska danser: Ingå församlingshem (nedre våningen). Unnérus
Sö 25.11:
– 10.00 Högmässa: Ingå kyrka. Hellsten, Storbacka.
Ons 28.11:
– 9.30 Daghemmens advents–kyrka: Ingå kyrka. Sjöblom, Gus–tafsson Burgmann.
– 14.00 Missionssyfsöreningen: Prästgården. Björklöf.

To 29.11:
– 9.30 Daghemmens advents–kyrka: Degerby kyrka. Hellsten, Gustafsson Burgmann.
– kl 9.30– 12.00 Familjecafé: Ingå församlingshem (nedre våningen).
Mera information: www.ingafor–samling.fi

■ **KARIS–POJO**
Gudstjänst sö 25.11
kl. 10: i S:ta Maria kyrka i Pojo.
Högmässa sö 25.11
kl. 12: i S:ta Katarina kyrka i Karis.
Mera info: www.karis–pojofor–samling.fi

REGION 2

ÅBOLANDS PROSTERI

VÄSTÅBOLAND
Pargas församlingsdistrikt:
Sö 25.11 kl. 10: Högmässa i Pargas kyrka, Backström, Lehtonen.
On 28.11 kl. 18: Veckomässa i Pargas kyrka, Backström, Lehtonen.
Nagu kapellförsamling:
Må 26.11 kl. 14–16: Kaffestuga för alla i Nagu församlingshem. Gemenskap och önskepsalmer.
Korpo kapellförsamling:
Sö 2.12 kl. 11: Gudstjänst i Korpo kyrka, Killström, Granlund.
Houtskär kapellförsamling:
Sö 25.11 kl. 11: Finsk mässa i Houtskär kyrka, Killström, Ollila.
Injö kapellförsamling:
Sö 2.12 kl. 13: Familjemässa i Injö kyrka, Meriluoto. Efter familjemässan gröt i församlingshemmet. För kyrktaxi ring 050 566 2832.

ÅBO
sö 25.11 kl 12: Högmässa, Domkyrkan. Arto Kaarma (pred), Wikstedt (lit), Danielsson, Lempa. Gudstjänstgrupp tvåan och Silverkören Argentum (dir. Henrica Lillsjö) medverkar. Barnhörna. Kyrkkaffe.
må 26.11:
– kl 14: Missionskretsen, Aurelia
– kl 18: Unga vuxna, Aurelia. ”Pod–cast–cirkel”
ti 27.11 kl 18: Tyst meditation, Aurelia
ons 28.11:
– kl 10–12: Familjecafé. Papinholma förs.hem
– kl 13–15: Café Orchidé, Aurelia. Laura Hellsten ”Mystiska djur i kristen sym–bolik från medeltiden”
– kl 13.30–15.30: Barnhålan, Aurelia
– kl 15.30–18.30: Ungdomshålan, Aurelia
– kl 18: Bönegruppen, Aurelia
to 29.11:
– kl 9.30–12: Familjecafé, Aurelia

ÅLANDS PROSTERI

HAMMARLAND
25.11 kl.10.30: sammanlyst gudstjänst i Eckerö kyrka med Liisa Andersson och Sami Immonen
25.11 kl 19.30: på Catharinagården Sönger till tröst och glädje. Medver–kande är sångarna Erica Danielsson, Sara Alm, Lena Lindblom, Lina Heinoala och Rainer Fagerholm. Pianoackom–panjemang av Marcus Boman samt blockflöjtsensemblen BelFlauto med Jan–Ole Lönnblad, Erica Scott, Kalliope Grammenous och Kjell Frisk.

JOMALA
Sö 25.11 kl.11.00: Högmässa S Ång. E–H Hansen, S Wine, A Karlsson

MARIEHAMN
Lö 24.11 kl. 16.00: Konsert ”I väntan på julen” i S:t Mårtens kyrka, Vivakören.
Sö 25.11 kl. 11.00: Högmässa i S:t Görans kyrka, Maria Piltz avskeds pre–dikar. Kyrkkaffe.
Sö 25.11 kl. 18.00: Mässa i Taizéanda i S:t Mårtens kyrka.

KYRKANS MÄNNISKORÄTTSFORUM

Om oskrivna hierarkier

Kyrkans människorättsforum 2018 *Jämlikhet – de mänskliga rättighe- ternas oskrivna hierarkier* ordnas den 23.11 klockan 13–16 i Kyrkans hus (Södra kajen 8, Helsingfors).

Mänskliga rättigheter har på ett nytt sätt aktualiserats i den offentliga debatten. Samtidigt närmar sig

den stund då vi firar FN:s mänskliga rättigheters 70-åriga historia. Då of- fentliggör också kyrkan en ny hand- bok om mänskliga rättigheter.

Kyrkans människorättsforum fo- kuserar på frågan om jämlikhet. För vem och när förverkligas jämlikhe- ten? Varför tycks en del människors rättigheter förverkligas i större ut- sträckning än andras? Har det upp- stått oskrivna hierarkier då det gäller

mänskliga rättigheter?

Vid seminariet talar bland annat biskop **Björn Vikström** om mänsk- liga rättigheter och kristen tro, jur. mag. **Jukka Kumpuvuori** om rättig- heter för människor med funktions- hinder, läraren i islam **Suaad Onni- selkä** om islam och mänskliga rättig- heter i Finland och forskaren **Maria Ohisalo** om boende som grundlåg- gande rättighet.

SÖ 25.11 kl. 19.00: Ljusmanifestation – mot våld mot kvinnor i S:t Görans kyrka.
TO 29.11 kl. 11.30: Lunchmässa i S:t Görans kyrka.
TO 29.11 kl. 12.00: Sopplunch i försam- lingshemmet.
Kyrktaxi: till gudstjänster mot beställ- ning, tfn 19500.

SUND-VÄRDÖ

Söndag 25.11 kl. 19.00: Kvällsmässa i Vårdö kyrka. Carolina Lindström, John- Adam Sjölund.
<http://sund-var doforsamling.fi/>

NÄRPES PROSTERI

KORSNÄS

Sö 25.11 kl 11.00: Gudstjänst. Rune Fant, Kristiina Heikkilä.
Ti 27.11. kl. 19.00: Träffpunkten i Taklas bönehus.
On 28.11 kl 10.00: Promenixarna med start från församlingshemmet.
On 28.11 kl. 13.00: Symöte i Korsbäck skola.
To 29.11 kl 13.00: Solglimten i försam- lingshemmet.

KRISTINESTAD

kristinestadssvenskaforsamling.fi
LÖ 24.11. kl. 18: Kvällsmässa i Dags- mark bönehus. Engström, J. Marti- kainen.
SÖ 25.11. kl. 12: OAS–dag i Kristinestad, tema: ”Uppmuntra varandra... Jesus kommer!” Högmässa i Krs kyrka. Predikant Jan Nygård predikar, liturg Norrback, kantor Olle Nilsson, David Forsbloms lovsångs–team. Kl. 13.15: kyrklunch i förs.hemmet (6 euro). Kl. 14.15: Förböns- och lovsångsmöte i församlingshemmet. Nygård, Norrback m.fl.
SÖ 25.11. kl. 15: Högmässa i Sby kyrka. Engström, Nilsson.

NÄRPES

www.narpesforsamling.fi
Närpes
To 22.11 kl 13: Dagssamling i Böle bystuga.
Lö 24.11 kl 18: Aftonmusik i S:ta Maria kyrka, S:ta Marian kuoro, S.Lindén.
Sö 25.11 kl 12: Högmässa Jakobsson, Rosengård, Övermark gospel.
Sö 25.11 kl 15: Konsert på Söff i samar- bete med Närpes församling, Legato o Vuxeninstitutet, S o G.Lindén, Pörtom Musikgäng, Övermark barnkör.
On 28.11 kl 19: Julauktion på Luther- gården.
Övermark
Sö 25.11 kl 14: Träff i förs.hemmet för minnessjuka och deras anhöriga, Jo- hanna Juthborg, Carling.
Sö 25.11 kl 18: Förbön o lovsång i kyr- kan, Blomberg, G.Lindén, A.Jakobsson, Carling, lovsångsgrupp.
To 29.11 kl 18: Julkonsert i kyrkan med Närpes Gymnasiums årskurs 2. Före konserten bjuds på pepparkakor o glögg, inträde 7€.
Pörtom
Sö 25.11 kl 12: Gudstjänst Sundqvist, G.Lindén.
Sö 25.11 kl 13.30: Fest för årets 70- åringar i förs.hemmet.
Må 26.11 kl 18: Julkonsert i kyrkan med Närpes Gymnasiums årskurs 2. Före konserten bjuds på pepparkakor o glögg, inträde 7€.
To 29.11 kl 19: Julkören övar i kyrkan, G.Lindén.

KORSHOLMS PROSTERI

BERGÖ

Sö 25.11 kl. 14: Gudstjänst på domsön- dagen, Björklund, Brunell.
Må 26.11 kl. 10: Familjeklubben i för- samlingshemmet.
Må 26.11 kl. 13: Minior i församlings- hemmet.
Må 26.11 kl. 14: Junior i församlings- hemmet.
Ti 27.11 kl. 13: Missionssyföreningen i församlingshemmet.
On 28.11 kl. 18: Kyrkokören övar i för- samlingshemmet.
Församlingspastor Cay–Håkan Eng- lund har semester: 19–27.11. Vikarie är kyrkoherde Mats Björklund.

Gemensamma kyrkofullmäktige sam- manträder: torsdagen den 29 novem- ber 2018 kl 19.00 i kyrkhemmet, Malax.

KORSHOLM

Lö 24.11:
kl 18 Ung gudstjänst: i kyrkan. Berg- ström–Solborg, Vesterlund, Nordqvist– Källström och Westerlund.
Sö 25.11:
kl 11 Psalmmässa: i kyrkan, Ruth Vesterlund, liturg, Håkan Granberg predikant, Nordqvist–Källström, kantor samt Kammarkören Psallite och Su- sanne Westerlund.
kl 13 Högmässa: i Smedsby församl. gård med Ruth Vesterlund, Håkan Granberg och Nordqvist–Källström.
kl 14 Program med temat Asien i fo- kus: i Smedsby församl.gård. Servering och Judy och Håkan Granberg som berättar om situationen i Asien.
Ti 27.11:
kl 13 Träff för frivilliga som vill hjälpa till med julutdelningen åt äldre: i Smedsby församl.gård ingång D. Pla- nering av hembesök för alla församl. medlemmar över 90 år. Mer info av diakonin.

KVEVLAX

Sö 25.11 kl. 18: Mänska kom fram mäss- sa, Emilia Kontunen, Rodney Andrén.
Ti 27.11 kl. 19: Bön och Bibel i Krubban.
Ons 28.11 kl. 10: Föräldra–barngruppen i Stallet.
To 29.11 kl. 9.15: Karakaffe i Dräng- stugan.
To 29.11 kl. 18: Knattemusik i Stallet.
To 29.11 kl. 18: Barnkören i Försam- lingshemmet.
Fre 30.11 kl. 14–18: Julcafé i Försam- lingshemmet, hantverkare och försäl- jare på plats. Försäljning av bakverk, stickat, kläder, mattor, böcker, CD– skivor m.m. Julgröt och kaffe med dopp serveras under dagens lopp. Tipsrunda för barnen. Arr. Missionskommittén i Kvevlax församling.

MALAX

To 22.11 kl. 19: Infomöte om öppethus i UngdomsSocken i FH. Alla föräldrar och vuxna välkomna!
Sö 25.11 kl. 10: Gudstjänst i kyrkan. Tornberg, Lax.
Ti 27.11 kl. 18.30: Missionsauktion i KH. Hantverk, handarbeten, bröd och kakor, lotteri och servering. Kom och understöd missionen. Mäklare: Kerstin Enholm.
TO 29.11 kl. 19: Gemensamma kyrko- fullmäktige sammanträder i KH i Malax.
FRE 30.11 kl. 9: Yttermalax skolas ad- ventsgudstjänst i kyrkan.
FRE 30.11 kl. 10: Daghemmens ad- ventsandakt i kyrkan.
Sö 25.11 kl. 11: Familjegudstjänst i kyr- kan. Barnkören. Kyrktaxi. Norrback, Lax. Inskrivningen till skriftskolan bör- jar med gudstjänsten kl 11 och fortsät- ter i KH (år 2004 eller tidigare födda).

PETALAX

Gudstjänst: sö 25.11 kl.11. Björklund, Brunell.
Syföreningen: on 28.11 kl. 13.30 i för- samlingshemmet.
Gemensamma kyrkofullmäktige sam- manträder: to 29.11 kl. 19.00 i kyrk- hemmet, Malax.
Fredagssamling: fr 30.11 kl. 13 i för- samlingshemmet. Björklund, Brunell, Norrgård. Gäst: Johan Eklöf. Kontakten medverkar. Taxi.

REPLIT

Lö 24.11 kl. 15: Undervisning om natt- varden. Replot kyrka. Därefter natt- vardsmässa. Brunell, Kronqvist, Wargh.
Sö 25.11 kl. 10: Gudstjänst i Replot. Brunell, Wargh.
Sö 25.11 kl. 12.30: Gudstjänst i Björkö. Brunell, Wargh. Kyrkkaffe i BG.
Ons. 28.11 kl. 9.30: Adventskyrka för barn under skolåldern. Replot kyrka. Brunell, Wargh, Kronqvist. Saft och pepparkaka.
Ons. 28.11 kl. 18: Andrum i FH. Galls.
To 29.11 kl. 13: Vi över 60 julfest i FH. Anmäl senast 23.11 före kl. 12 till pas- torskansliet.

SOLF

Pastorskansliet öppet: kl 9–11 idag, to 22.11.

Högmässa: sö kl 11. Audas–Willman, Wargh.
Söndagsskola: kl 11 i Församlingshem- met.

VASA

TREFALDIGHETSKYRKAN
Bön o lovsång: lö kl 18. Barnpr. Serv.
Högmässa: sö kl 13 Jern, Heikius.
Morgonbön: to 29.11 kl 9 Strömbäck, Andersson.
BRÄNDÖ KYRKA
Sunday Service: at 1 pm. Gunnar Särs.
DRAGNÄSBÄCKS KYRKA
Högmässa: sö kl 11 Torvald Hjulfors, Lundström, Holmgård.
SUNDOM KYRKA
Konsert med Church Hill Boys: sö 25.11 kl 18, dir Kristoffer Streng. Lindblom, Heikius. Fritt inträde. Kollekt.

PEDERSÖRE PROSTERI

ESSE

Fre 23.11 kl. 15: Pensionärsångarna i Essehemmet.
Lö 24.11 – sö 25.11: Helgsammankomst i Punsar bönehus. Inledning lördag kl. 19. Söndag fr.o.m. kl. 14.
Sö 25.11 kl. 10: Gudstjänst i kyrkan, Granlund, Ravall. Petter Eriksson och Håkan Ahlvi, saxofon. Textläsare Jo- nas Forsblom.
– **kl. 18:** Kvällsmöte för alla äldre i för- samlingshemmet, Leon Jansson, tema: föräldraskap. Program för barnen, servering.
Må 26.11 kl. 14: Syföreningen i Es- sehemmet.
Ons 28.11 kl. 14.30: Missionsgrupp i Bäckby skola.
To 29.11 kl. 9.30: Småbarnens ad- ventsandakt i kyrkan, Granlund, Ravall, sång av barn från Museigrändens förskola.
– **ca kl. 11.30:** Föräldra–barngruppernas lillajulfest i församlingshemmet. Lunch. Anmälan senast 22.11 till 0403100450 eller på listor i föräldra–barngrupperna.

JAKOBSTAD

FR 23.11 kl. 19.00: In da house i För- samlingscentrets ungd.utr., Wikblad.
LÖ 24.11 kl. 19.00: Sammankomst i Skutnäs bönehus, Esa Rahja.
SÖ 25.11 kl. 10.30: Söndagsskola med små och stora i Församlingscentret. Lunch.
SÖ 25.11 kl. 12.00: Mässa i Jakobstads kyrka, Turpeinen, Sö, Borgmästars, Chorus Novus.
SÖ 25.11 kl. 14.00: Sammankomst i Skutnäs bönehus, Stefan Snellman, Esa Rahja.
SÖ 25.11 kl. 17.00: Fokus i Försam- lingscentret. ”Apostlagärningarna kap 15. Guds dynamit”, bibelstudium Salo. Lovsång Bobo Dahlbacka.
SÖ 25.11 kl. 18.00: Sammankomst i Skutnäs bönehus, Esa Rahja.
MÅ 26.11 kl. 17.00: Tehuset i Försam- lingscentrets ungd.utr.
Ti 27.11 kl. 11.00: Jakobstads kyrka öp- pen för bön och samtal.
ON 28.11 kl. 18.00: U–klubbens ad- vents- och julfest i Vestanlidgården, Turpeinen, Wester,
Åstrand.
TO 29.11 kl. 9.30: Adventsandakt för barn och vuxna i Jakobstads kyrka, Krokfors, Wester, Lönnqvist, barn och personal från daghem medverkar.
TO 29.11 kl. 18.00: SLEF:s missionsaf- ton i Församlingscentret, Eva och Ove Gädde, Mona och Alf Wallin.
TO 29.11 kl. 18.00: Förbön och samtal i Församlingscentret, Kennet Marus, Ralf Salo.
TO 29.11 kl. 19.00: Kvinnocafé i För- samlingscentret. Gäst: Vivian Krokfors.
”Sydafrika i ord och bild”. Turpeinen, Borgmästars. Servering.
LÖ 1.12 kl. 11.00–15.00: Insamling av julpaket till barnfamiljer i Jakobstads regionen på gågatan i Jakobstad. PNKB:s scouter.

KRONOBY

Musik–café Lyktan: Fr 23.11 19.30
Missionsafton (SLEF): Lö 24.11 19.00.
Kronoby Församlingssal. Mona och Alf Wallin medverkar.
Mässa: Sö 25.11 10.00 i kyrkan. Wallis, Ellfolk–Lasen.
KUs projektkör övar i Nedervetil fh: Sö 25.11 17.30.

Seniorcafé: Må 26.11 09.00. Lilla Salen. Eva Kronqvist och Jan–Erik Nyholm.
Skriftskola: To 29.11 18.00. Försam- lingshemmet.

LARSMO

Sö 25.11 kl. 10 Högmässa: Björk, Fors- man, Kyrkkaffe. Kyrkvård: Vikarholmen.
To 29.11 kl. 9.30 Adventskyrka för de minsta: Björk, Wiklund. Efteråt serve- ring i församlingshemmet.
– **kl. 19 Karasamling:** vid Inremis- sionshemmet. Kvällens gäst är Olle Rosenqvist från Martyrkyrkans vänner. Servering.

NEDERVETIL

FR 23.11 kl. 13.00: Andakt med natt- vard i pensionärshemmet, Store, Smedjebacka.
FR 23.11 kl. 19.00: 4 G café i Gillesstu- gan, Mikael Svarvar och Söderbacka– Matikainen duo.
LÖ 24.11 kl. 11–13: Gröt och Bröd; för- säljning och servering av risgrynsgröt, bröd och bakverk i fh, till förmån för missionen.
SÖ 25.11 kl. 10.00: Finsk mässa, Kavilo, Smedjebacka.
SÖ 25.11 kl. 18.00: Gemenskapskväll i fh, Tuula Vilo talar om bönen, KU:s projektkör. Projektkören övar kl. 17.30.
ON 28.11 kl. 13.00: Symöte i fh, Mona Wallin medverkar.

NYKARLEBY

CENTRUM
Sö 25.11 kl 10 Gudstjänst: kyrkan, Anderssén–Löf, Ringwall, Karl–Erik Wikström sång
Må 26.11 kl 18 Missionsförsäljning: fh, julgröt från kl 16 frivillig avgift, FMS, SLEF
Ti 27.11 kl 13 Missionsträffen: fh, Mona Wallin.
MUNSALA
Sö 25.11 kl 18 Bön- och lovsångs- kväll, fh
Ti 27.11 kl 19 Missionscafé: Pensala bönehus, Mona och Alf Wallin
Ons 28.11 kl 13.30 Symöte: präst- gården
– **kl 19 Julkonsert:** kyrkan, Pedavoces
JEPPÖ
Lö 24.11 kl 10–14 Källans försäljnings- dag: pens. bostädernas matsal. Vi säljer bakverk, har lotterier o bjuder på kaffe med dopp. Kom o hjälp oss att hjälpa!
Sö 25.11 kl 14 Möte: bönehuset, Lars Lövdahl o Albert Häggblom
– **kl 18 Kvällsgudstjänst:** fh, Östman, Ringwall, Karl–Erik Wikström sång

PEDERSÖRE

www.pedersoreforsamling.fi
Fr 23.11 kl 14: Andakt i Pedersheim, Erikson, Östman
Fr 23.11 kl 20: Night in Church i kyr- kan, för ungdomar, Alaric Mård, Jakob Backlund, Dennis Svenfelt, nattvard, servering
Lö 24.11 kl 19: Domsöndagsmöte i Källby bönehus, Tomas Klemets, Bo– Greger Nygård, Hans Häggblom, TerEs- kvartetten, servering, lotteri
Lö 24.11 kl 19: Musikcafé i Kyrkhemmet i Bennäs, countrybandet June, serve- ring, arr. KU–kretsen i Pedersöre
Sö 25.11 kl 10: Gudstjänst i kyrkan, lit. Häggblom, pred. Erikson, Adorate, dir. N–O Frantz, kantor Pandey, textläsare Kristina Fors, dörrvårdar Lepplax
Sö 25.11 kl 14: Domsöndagsmöte i Källby bönehus, Stefan Erikson, Kris- tian Nyman, Britt–Mari & amp; Gun- Helen Andtfolk, servering, lotteri
Sö 25.11 kl 15: Sammankomst i Flyn- ängens bönehus, Fredrik Snellman
Må 26.11 kl 13: Symöte i Källby böne- hus, Bengt Forsblom
Må 26.11 kl 13: Symöte i Forsby by- kyrka
Må 26.11 kl 13.30: Karby–Sundby symöte i Sundby byahem, Camilla Skrifvars–Koskinen
Må 26.11 kl 13.30: Andakt i Flyngårdets pensionärshem, Eklund
Ti 27.11 kl 13.30: Symöte i Hedbo se- niorböende
To 29.11 kl 17.30: Andakt i Pedersheim, Källby fridsförening
To 29.11 kl 19: Forsbykören övar i by- kyrkan

KONSERT SÖDERKULLA

Tänd dina vita ljus

Box Sångkör och Östersundom Sångkör håller en ge- mensam konsert lördagen den 1 december klockan 17 i Söderkulla kyrka. Diri- genter är **Gustav Antell** och **Jessica Lång**. På pia- no **Staffan Strömsholm**. Uppträder gör även sång- gruppen Risonanza. Pro- gramblad säljs vid dörren för 10 euro.

VY ÖVER Stockholm.

Hälsningar från Finska församlingen i Stockholm

Här kommer en hälsning från Finska församlingen i Stock- holm. Församlingen har re- dan i snart 300 år huserat på Slottsbacken mitt i Gamla stan i Stockholm. Idag verkar en aktiv tvåspråkig försam- ling i byggnaden som kall- las Finska kyrkan. Förutom gudstjänster och förrättning- ar har församlingen både bi- belstudiegrupper, syfören- ingar, körer och musiklekis.

Verksamheten är till störs- ta delen på finska för den finska minoriteten i Stock- holm, men en del är ock- så på svenska för finlands- svenskarna. Andra söndagen varje månad firas svensk- språkig gudstjänst och of- ta har vi då också så kall- lad finlandssvensk kyrksön- dag med kyrklunch och lite annat program, konsert el- ler föreläsning. Nu i advent (9.12) sjunger vi De vackras- te julsångerna på finlands- svenska, åter julgröt och jul- tårter.

Allsångsstunderna ”De vackraste julsångerna” lyfts här i Stockholm fram som en finsk tradition då det inte finns något liknande i Sve- rige. De har Luciakonser- ter i stället. I samband med DVJ samlar man in pengar till Svenska kyrkans inter-

nationella julkampanj som i år heter: ”En flicka är född.” Självständighetsdagen firas också alltid med gudstjänst, festkaffe och konsert, fast här är det förstås en vanlig arbetsdag för folket.

Ett kulturellt hem

En stor uppgift för försam- lingen är att sverigefinlän- darna skall ha ett kulturellt hem, en egen församling att gå till då det gäller gemen- skap och traditioner, men att mötas på sitt eget språk är också viktigt då det kom- mertill familjehändelser som dop, vigslar och jordfästning- ar. I Stockholms län bor det mellan 10–14 procent med finländsk bakgrund. I hela Sverige bor det över 700 000 med finländskt ursprung och cirka en fjärdedel av dem är finlandssvenskar.

Finska församlingen i Stockholm är den enda helt egna församlingen som finns i Sverige för finlända- re, övrig verksamhet är som minoritetsverksamhet i de svenska församlingarna i Svenska kyrkan.

■ BIRGITTA FORSMAN
informatör och organist

www.svenskakyrkan.se/finskafor- samlingen

PURMO

To 22.11 kl. 19.30: Kvällssamling i Ävist bykyrka, Bo–Greger Nygård m.fl.
Sö 25.11 kl. 10: Radiogudstjänst i kyrkan, Portin, Johansson, lovsångs- teamet.
Ti 27.11 kl. 17: Drängstugans talko.
To 29.11 kl. 14: Andakt i Purmohem- met, Kanckos, Johansson.
– **Kl. 19.30:** Bibelsits i Ävist bykyrka.
Lö 1.12 kl. 10–13: Drängstugans julöpp- ning. Julstallet öppnas, andakt Portin, Johansson.
Må 3.12 kl. 9.30: Familjeklubbens ter- minsavslutning.

TERJÄRV

Hjälplederskolning på Pörkenäs 23- 25.11.
SÖ 25.11:
– **kl 10 Högmässa:** Albert Häggblom; Johan Sten; Samuel Forsblom, trumpet.
– **kl 12 Finsk högmässa:** Ville Kavilo, Johan Sten, Mariat, S. Smedjebacka.
1 sönd. i advent 2.12:
– **kl 11 Familjegudstjänst:** khden, Johan Sten, Barnkören, Kyrkokören.
– **kl 12 Kvinnobanken serverar julgröt:** vid förs.h. basar, lotteri. Välkommen!
– **kl 19 Andakt och gemenskap:** i Kortjärvi.

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Ung, skötsam studerande söker etta i Helsingfors fr.o.m. 1.1.2019. Arbetar vid sidan av studierna. Inga husdjur och rökfri. Tel. 0504609144 /Didrik

Hfors,2a med utrustat kök sökes av ekonom med sambo 0413644193

Dipl.ing. söker liten tvåa i Vasa centr. fr.o.m. 1.1.19. Tel. 040 7079728/Axel

UTHYRES

Stiftelsen Lillesgården erbjuder förmånliga pensionärsbostäder (ettor) i Nordsjö, ej serviceboende. 0505903780 tis-to 9-12.

Etta i centrala Hagalund. 31 kvm, kvr + balkong. Ledig 1.12. Hyra 700,- + vattenavg. Tel. 043-8246040

Medlemmarna i Garanti-föreningen för Evangeliska folkhögskolan i Svenskfinland rf kallas till extra medlemsmöte tisdagen den 11.12.2018, kl.19.00 i Evangeliska Centret, Korsholmsplanaden 2, Vasa. Ärende: Avyttring av fastighet. **14.11.2018 Styrelsen**

Prepkurs inför äktenskap

4-6.1 2019

Merilä lägergård

kärleksspråk
redskap för livet
olikheter
kommunikation
konfliktlösning

För par i vigselstankar & nygifta

pedersoreforsamling.fi/aktenskap

DOMKAPITLET

Tjänsteförordnande för kyrkoherdetjänsten i **Nykarleby församling** har utfärdats åt tf. kyrkoherden i samma församling **Mia Andersén-Löf** från 1.12.2018

Tjänsteförordnande för kyrkoherdetjänsten i **Esbo svenska församling** har utfärdats åt kaplanen i samma församling **Kira Ertman** från 1.4.2019

Församlingspastorn i **Ekenäs-nejdens svenska församling, Wille Westerholm** förordnas att sköta en kaplanstjänst i samma församling 1.12.2018-31.5.2019.

Församlingspastorn i **Ekenäs-nejdens svenska församling Meri Yliportimo** förordnas att fortsättningsvis sköta församlingspastorstjänsten i samma församling 12.12.2018-30.6.2019.

En kaplanstjänst i **Närpes församling** förklaras ledig att sökas senast 30.11.2018 kl 15.

Kaplanen i Borgå svenska domkyrkoförsamling **Fred Wilén** förordnas till tf. kyrkoherde i **Matteus församling** 1.1.2019-31.12.2021.

Tf. kyrkoherden i **Purmo församling, Tomas Portin** förordnas att fortsättningsvis sköta kyrkoherdetjänsten 1.1-31.12.2019.

Förordnandet för församlingspastorn i Mariehamns församling, **Maria Piltz** avbryts 30.11.2018 på egen begäran och hon förordnas till församlingspastor i **Ålands södra skärgårdsförsamling** från 1.12.2018.

Direktören för familjerådgivningscentralen vid **Karleby kyrkliga samfällighet, pastor Nils Olav Björkstrand** avgår på egen begäran från 1.11.2018.

Kaplanen i **Åbo svenska församling, Johan Mullo** beviljas partiell (20 %) tjänstledighet 1.1-31.12.2019.

Domkapitlet fastställer att kandidatinomering i biskopsvalet i

Borgå stift inleds 15.11.2018 och avslutas 15.1.2019 klockan 15.00 och sänder förteckningar över de i biskopsvalet röstberättigade lekmannaekonomerna samt röstberättigade präster och lektorer till stiftets kyrkoherdeämbeten och kontraktsprostar. Mer information på domkapitlets hemsida. Stiftelseurkunder fås från domkapitlet.

Domkapitlet förordnar domprosten **Mats Lindgård** till kontraktsprost i **Borgå domprosteri** för perioden 1.1.2019-31.12.2022.

Domkapitlet förordnar till **suppleanter för de prästerliga medlemmarna i domkapitlet** för femårsperioden 1.1.2019-31.12.2023 i nedan nämnd ordningsföljd: kyrkoherden **Helene Liljeström**, kontraktsprosten **Anders Lindström**, kyrkoherden **Ulrik Sandell**, kaplanen **Minna Silfvergrén** och notarien **Linus Stråhlman**.

Domkapitlet förordnar till **suppleanter för lagfarna assessorn i domkapitlet** för femårsperioden 1.1.2019-31.12.2023 i nedan nämnd ordningsföljd: VH **Kasten Österholm** och juris kandidaten **Marcus Henricson**.

Sökande till kyrkoherdetjänsten i **Kvevlax församling** sakkunnig vid KCSA, pastor **Fredrik Kass** har förklarats behörig för tjänsten.

Ordförandena i de kyrkliga samfälligheternas gemensamma kyrkoråd för perioden 2019-2020 förordnas enligt följande:

Hangö: **Niina Mura**
Korsholm: **Jari-Pekka Friman**
Kristinestad: **Daniel Norrback**
Kronoby: **Anders Store**
Malax: **Mats Björklund**
Pargas: **Harry S Backström**
Pedersörenejden: **Hans Häggblom**
Raseborg: **Anders Lindström**
Jan Hellberg utses till ordinarie medlem och **Pia Bengts** till suppleant för Borgå stift i **Kyrkans uppföljningsgrupp för kantorsutbildningen** 2019-2021.

Bostäder att hyra

Folkhälsans seniorbostäder vid Luolavuorivägen 7A, Åbo

Vi erbjuder nu enrummare 1 rum + kv 32,5 m²

Bostäderna på Luolavuorivägen är för dig som vill bo självständigt, men samtidigt ha människor omkring dig.

Vill du veta mera? Gunilla Fröberg 044 788 6312.

Bo hemma
på Folkhälsan

folkhälsan

Söker du ett tryggt boende med personal och service inom räckhåll i Helsingfors?

Bo då hos oss!

Serviceboende samt lägenheter med hemservice vid **Blomsterfonden**, Kottby
– Ring Monica Ståhls-Hindsberg, tfn 044 333 1628

Serviceboende vid **Brummerska Hemmet**, Västra Baggböle
– Ring Christel Harjanne, tfn 040 749 4194

Serviceboende vid **Kristinagården**, Södra Haga
– Ring Catja Mantere, tfn 050 575 8899

Tillsammans för
det som är viktigt

folkhälsan

VILL DU BLI HUSFOLK PÅ RETREATGÅRDEN SNOAN – KOM PÅ UTBILDNINGSHELG 8–10.2.2019

Husfolket på retreatgården Snoan är personer som med sin arbetsinsats och närvaro skapar möjligheter för andra människor att gå in i retreatens stillhet och vila. Husfolket sköter om praktiska uppgifter på Snoan under retreaterna, från disk och dukning till att elda i brasorna och ringa i klockor. Som husfolk får man vistas i retreatgårdens rofyllda miljö och vara en del av retreatens vila och lugn. Är du intresserad av att bli en del av husfolket på Snoan? Kom med på vår utbildningshelg för husfolk 8–10.2.2019. Utbildningen är gratis. Anmälningar till kursen tas emot efter årsskiftet, kolla på www.snoan.fi. Välkommen med!

SNOAN
Retreatgården Snoan
www.snoan.fi
019-244 3032

Visste du att ...

Kyrkpressen sparar skog!

Tidningen trycks på ett finländskt miljömärkt papper som till största delen består av returpapper.

KP
KYRKPRESSEN

GULDVIVA™

Beställ enkelt i vår nätbutik eller ring 018-22130 för personlig service.

Smycket levereras i en fin ask, om så önskas även presentinslagen. Leverans inom 4 dagar.

GRATIS FRAKT till Kyrkpressens läsare!

Ange rabattkoden KP då du gör din beställning. Erbjudandet är giltigt t.o.m. 31.12.2018

HANDGJORDA KVALITETSSMYCKEN FRÅN ÅLAND

GULDVIVA.COM

Ängeln
inklusive kedja
69 €

INKAST THOMAS ROSENBERG

Ve er, skriftlärda och fariseer

AV NÅGON anledning har jag kommit att tänka på Jesu varningsord i Bibeln, här i Matteus version (23:13–29), då jag följt med turer – na kring den mansdebatt som skulle hållas i ÅA:s utrymmen i Åbo, men portades av universitetets ledning efter påtryckning från olika personer verksamma vid ÅA.

I det här fallet är jag visserligen benägen att hålla med kritikerna: arrangörerna hade utan tvekan avsikten att provocera, och det på ett sätt som knappast hade varit förenligt med universitetens uppgift att föra en öppen och kritisk debatt där man baserar argumenten på en respekt för såväl vetenskaplig kunskap som varandra. Med den information som fanns om arrangörernas bevekelsegrunder och motiv fanns det all anledning att tro att den respekten saknades.

Men också bland dagens skriftlärda brister det alltför ofta i respekten för motpartens argument, åsikter och känslor. Vi ser det omkring oss i offentligheten, hela tiden: En växande klyfta mellan å ena sidan forskare, kolumnister, redaktörer och andra – det vill säga de som besitter, eller anser sig besitta, kunskapen och de rätta värderingarna – och å andra sidan de övriga, den så kallade tysta majoriteten. Den som nu i många länder har slagit tillbaka, och det med kraft, med den amerikanske presidenten som pubertal banérförare och alibi. En reaktion av en kaliber som fått de rätt-tänkande runtom i världen att håpet gnugga sig i ögonen.

FÖR VI har sett det på flera områden under de senaste åren, och i många länder: att den frisinade och humana opinionen – vi som har de rätta åsikterna – har tagits helt på säng av en stark och målmedveten motreaktion. Det tog väldigt länge innan det liberala lägret hos oss och på andra håll riktigt fattade hur starka känslor flyktivågen hösten 2015 väckte – inte för alltså, utan emot.

Motsvarande mönster ser vi också i allt som berör kön och sexualitet. Frågor som till sin natur är väldigt starkt laddade, och kodas olika i olika delar av världen. Det som för en upplyst opinion i våra nordiska länder ter sig självklart är inte alls lika självklart på andra håll. Men – och här kommer vår egen blindhet – det är inte självklart ens i vårt eget land. Men det har vi vägrat se, eller erkänna.

Nej, det politiskt korrekta ifråga om både flyktingar och könsfrågor har lagt sig tungt över det offentliga samtalet, vilket stadigt har ökat trycket i kitteln, även om man i det längsta förnekat det. Nu har anden släppts lös, och de tidigare undertryckta åsikterna fått fritt utlopp, på många håll med benäget stöd långt upp i samhällstoppen.

Tillbaka till debatten om debatten vid ÅA. Även om jag – med tvekan – kan tycka att ÅA-ledningen den här gången gjorde rätt (men inte ifråga om mörkandet av rektorsvalet!) är jag orolig över den självgodas air av rättfärdighet som omger dem som lyckades porta debatten. Dessa skriftlärda är övertygade om att de har rätt, och alla andra fel. En attityd som inte bara visar brist på respekt för dem som tycker annorlunda utan också en vacker dag kan leda till att mattan under dem själva dras undan.

Thomas Rosenberg är sociolog, skriftställare och samtidsanalytiker.

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Insändare måste föras med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall.

Obs! Insändarnas längd är högst 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. **Insänd text** returneras inte.

10-ÅRIGA MISHEL älskar skolan. Hon hade inte möjlighet till skolgång i sin hemby i Bolivia men fick plats på ett elevhem i Caranavi. Elevhemmet drivs av Missionssällskapets samlarbetskyrka. Mishel får stödundervisning och lär sig många viktiga färdigheter i skolan. Många av eleverna hör till olika ursprungsfolk och kommer från mycket fattiga hem.

FOTO: ARI VITIKAINEN

Julsångerna ljuder för världens barn

JULTRADITION. Från första advent till trettondagen sjungs De vackraste julsångerna än en gång i våra kyrkor. Det är den 46:e gången som julinsamlingen ordnas och i år går intäkterna till barn i utvecklingsländer. Fru Jenni Haukio är insamlingens beskyddare.

TEXT: FINSKA MISSIONSSÄLLSKAPET

– Sången Varpunen jouluaamuna (Sparven om juldagen), som ifjol röstades fram som den vackraste finska julsången, beskriver det djupaste budskapet om vårt gemensamma ansvar med orden ”när du bjöd ditt bröd åt den fattige, bjöd du det åt din egen bror”. Vi är alla varandras systrar och bröder såväl här hemma som internationellt. Världens barn är våra egna. När vi hjälper ett barn hjälper vi samtidigt ett helt samhälle. Just detta handlar julens budskap om – att älska och att bli älskad och att ingen lämnas ensam, säger **Jenni Haukio**.

Med insamlade medel stöder Finska Missionssällskapet också funktionshindrade barns skolgång och hälsovård samt arbete som motverkar familjevald och barnarbete. Hjälpen når barn i 15 olika utvecklingsländer som till exempel Bolivia, Etiopien och Nepal.

800 000 sånghäften
Samarbetet mellan Finska Missionssällskapet och för-

samlingarna fyller kyrkorna runtom i Finland år efter år. Uppskattningsvis en miljon finländare samlas på tusentals olika ställen för att sjunga de mest älskade julsångerna. Den populäraste sångdagen är den tredje advent. Innan traditionen med De vackraste julsångerna inleddes var det här en av kyrkoårrets tystaste helger.

De vackraste julsångerna sjungs inte bara i kyrkor utan även i köpcentrum och på olika samlingsplatser, till exempel barer. Också i år har sånghäftena sänts till cirka 20 andra länder för att utlandsfinländare ska kunna sjunga dem på olika håll i världen.

Missionssällskapet har tryckt upp 800 000 sånghäften för församlingarna att använda. På svenska har det tryckts 50 000 exemplar. I häftena finns förutom de mest älskade sångerna även några nya sånger som bidrar till julstämningen. En nykomling i det svenskspråkiga häftet är ”Julens klockor” skriven av **Christian Engquist**.

Julsånger på nätet

Vem som helst kan gå in på De vackraste julsångernas hemsida och rösta på sin favorit och påverka nästa års sånghäfte. Fjölåret toppades än en gång av Giv mig ej glans, ej guld, ej prakt som fick 122 röster, hela 35 procent av de totalt 343 rösterna. På andra plats kom Stilla natt, heliga natt med 40 röster. Trea blev Härlig är jorden med 34 röster och på fjärde plats Nu tändas tusen juleljus med 26 röster.

Delta i julinsamlingen

Inbetalningar till julinsamlingen går i år även att göras med textmeddelande eller i år för första gången med appen MobilePay. Instruktioner hittas på sånghäftets baksida och på www.devackrastejulsangerna.fi.

da och på www.devackrastejulsangerna.fi. Ifjol samlade De vackraste julsångerna in 977 000 euro som användes till förmån för utsatta unga i utvecklingsländer.

Jenni Haukios hälsning

För allt fler finländare är De vackraste julsångerna det tillfälle då den äkta julstämningen infinner sig i våra hjärtan. Då förenas den stämningsfulla sångtraditionen och glädjen över att få komma samman med möjligheten att hjälpa de allra mest utsatta i vår värld. När du detta år deltar i en sångstund kan du samtidigt stöda hjälpbehövande barn i 15 länder. Även en liten gåva kan helt ändra riktningen på ett barns liv. Hjärtligt tack för din hjälp!

Sången Varpunen jouluaamuna (Sparven på juldagen), som ifjol framröstades som den vackraste finska julsången, beskriver det djupaste budskapet om vårt gemensamma ansvar med orden ”när du bjöd ditt bröd åt den fattige, bjöd du det åt din egen bror”. Vi är alla varandras systrar och bröder, såväl här hemma som internationellt. Världens barn är våra egna. När vi hjälper ett barn, hjälper vi samtidigt ett helt samhälle. Just detta handlar julens budskap om – att älska och att bli älskad och att ingen lämnas ensam.

Att fördjupa sig i julsångernas texter är samtidigt en upptäcktsresa i våra egna värderingar och i vårt eget själslandskap. I vår tillvaro som färgas av materiellt överflöd, gör vi oss själva en tjänst om vi för en stund stillar oss för att begrunda julens egentliga betydelse. Då väcks viljan att hjälpa, att sträcka ut en hand mot den minsta bland de hjälpbehövande, barnet, vars framtid på ett symboliskt sätt kopplas till hela mänsklighetens morgondag.

”Till hög, till låg, till rik, till arm, kom helga julefrid.” Denna önskan kan vi göra sann genom att dra vårt eget strå till stacken i den insamling som Finska Missionssällskapet ordnar i samband med sångstunderna. Jag önskar er hjärtevarma stunder med de vackraste julsångerna och en härlig jul fylld av hopp!

Jenni Haukio

Beskyddare för De Vackraste Julsångerna 2018

FOTO: MATTI PORRE

Bärtil och knytkalaset

**En sagobok med recept.
Och en kokbok med en saga.**

Fåret Bärtil har ingen aning om vad ett knytkalas är.
Hur ska han nu kunna fira Isa Gris på Alla grisars dag?
När alla bjuder till blir knytkalaset en riktig fest. Grisigt gott!
Eller vad sägs om Rune Bergs mysamat, Hollys
kokoskottar eller Älgens äppelgott!

Inb. 19,90

Text: Monica Vikström-Jokela, Bild: Johanna Sjöström
Recept: Micke Björklund

Julstjärnan

I skolornas jultidning finns berättelser, pyssel och recept.
Läs om kaninhoppning, Jennifer som blev Musicallykändis och om julen i Island! Eller varför inte starta din egen julkortsverkstad? Här hittar du också en härlig, nyskriven julnovell av Karin Erlandsson.

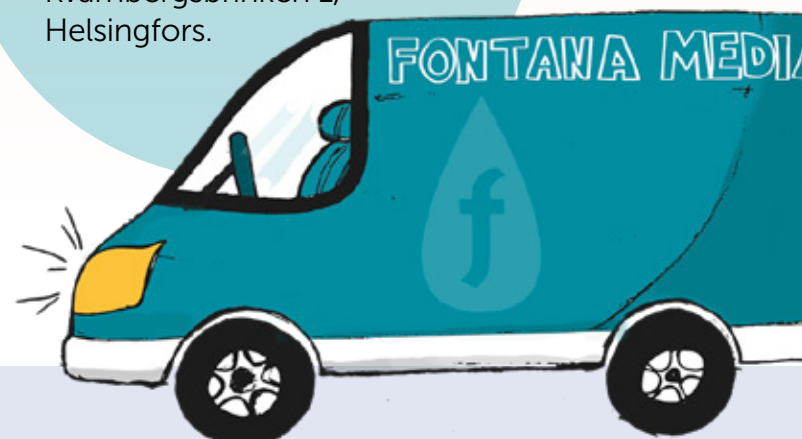
Pris 7,00

Vi ses ...

**i S:t Jacobs kyrka på Drumsö
torsdagen 29.11**

kl. 11-16! Obs. Ändrad tid!

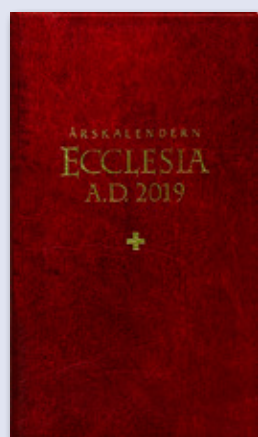
Bokförsäljning, körövning
och kaffe till eftisföräldrar.
Kvarnbergsbrinken 1,
Helsingfors.

Dagens lösen
Goda ord lyser upp din dag!

Den lilla boken med bibelord, böner och tankar för årets alla dagar kommer ut på över sextio olika språk. Nu med nytt, vackert omslag i kartong!

Hft. 9,80

**Årskalendern
Ecclesia 2019**

En behändig fickkalender med kyrkoårets alla högtider och bibeltexter.

Ringpärm 14,00

**Göra skillnad
- handbok för
förtroendevalda**

Snart kommer en ny handbok fylld med fakta och inspiration för de förtroendevalda som väljs in i årets församlingsval.

Ur innehållet:

- Tre förtroendevalda reflekterar
- ABC i kyrkans organisation
- Den förtroendevaldas uppgifter
- Kyrkan som etisk röst
- Klimatsmart kyrka

Hft. 15,00

Handboken utkommer i januari 2019.

